

Jaarbericht 2003

Justitie

**Wetenschappelijk Onderzoek-
en Documentatiecentrum**

Inhoud

Ten geleide	5
1 Onderzoek	9
1.1 Nieuwe onderzoeksafdeling: ASMI	11
1.2 Sancties	11
1.3 Terugdringing recidive	12
1.4 Evaluatieonderzoek Effectiviteit van Sancties	13
1.5 Recidivemonitor	14
1.6 Onderzoek: de longstay-afdeling van Veldzicht	15
1.7 Integratie en vreemdelingenbeleid	16
1.8 Vreemdelingenwet	17
1.9 Integratie	17
1.10 Rechtspleging in beweging	18
1.11 Onderzoek: Mediation	19
1.12 Strafvordering 2001	20
1.13 Onderzoek: Claimcultuur	20
1.14 Literatuuronderzoek: Forumshopping	22
1.15 Onderzoek: Geschilbeslechtingdelta	23
1.16 Externe profilering civiele rechtspleging	23
1.17 Van Traa <i>revisited</i>	24
1.18 CIROC	24
1.19 Onderzoek: Prevention of Organised Crime	25
1.20 Onderzoek: Wet BOB	25
1.21 Relaties met terrorisme	26
2 Infrastructureel onderzoek	29
2.1 Recidivemonitor	30
2.2 Strafrechtmonitor	31
2.3 Internationale statistieken	31
2.4 Steering committee Campbell Crime and Justice Group	33
2.5 Prognoses Sanctiecapaciteit	33
2.6 Monitor georganiseerde criminaliteit	34
3 Advisering	35
3.1 Nulmetingen en effectonderzoek	37
3.2 Advies inzake recidive	38
3.3 Subsidies	38
4 Kennisverspreiding	39
4.1 Justitiële verkenningen (JV)	41
4.2 Onderzoeksdatabase	41
4.3 Informatiedesk	41
4.4 Jaarcongres en studiedagen	41
4.5 WODC-lezing	42
4.6 Statistische naslagwerken	42

4.7	WODC op het internet	43
4.8	International Victimology Website (IVW)	43
4.9	Bibliotheek en Documentatie	44
5	Raad van Advies	45
5.1	Samenstelling	46
5.2	Werkwijze	46
5.3	Behandelde onderwerpen	46
6	Interne bedrijfsvoering	47
6.1	De strategie	49
6.2	Personeel	49
6.3	Huisvesting	49
6.4	Managementinformatie	49
6.5	Handboek WODC	50
6.6	Ziekteverzuim	50
6.7	Opleidingsprogramma	50
Bijlage A	Publicaties 2003	51
Bijlage B	Wetenschappelijke artikelen	61
Bijlage C	Overige wetenschappelijke publicaties	65
Bijlage D	Nevenactiviteiten en externe optredens	69
Bijlage E	Medewerkers (per 1-1-2004)	77
Bijlage F	Organogram	80
Colofon		82

Ten geleide

Stond 2002 in het teken van reorganisatie en (hernieuwde) positiebepaling van het WODC, het afgelopen jaar heeft inhoudelijke ontwikkelingen laten zien. De hoofddoelen van het WODC zijn kennisontwikkeling via toegepast wetenschappelijk onderzoek, kennisverspreiding van eigen en ander onderzoek en advisering. Bij de uitvoering van deze taken streeft het WODC naar samenwerking met justitiële en andere ketenpartners, waaronder de wetenschap. Bij het WODC werken onderzoekers binnen verschillende thema's en afdelingen (zoals rechtshandhaving, rechtspleging, asiel- en migratievraagstukken) samen met documentalisten en informatie- en beleidsanalisten. Om (maatschappelijke en beleids)vragen te beantwoorden is overigens niet altijd nieuw (empirisch) onderzoek nodig. Soms kan sneller en effectiever geput worden uit bestaande kennis, die via 'onderzoekssyntheses' voor ketenpartners en samenleving inzichtelijk wordt gemaakt. Met een dergelijke wijze van werken is in het verslagjaar een begin gemaakt.

Kennisontwikkeling

In het kader van de kennisontwikkeling zijn in 2003 verschillende rapporten verschenen. Een belangrijk thema was in hoeverre *mediation* 'aanslaat', wie er gebruik van maakt, waarom en met welke effecten. Ook is gerapporteerd over de vraag of Nederland een *claimcultuur* heeft. En eerder in het verslagjaar verscheen een rapport met als centrale vraag in welke mate leden van 'nieuwe etnische minderheden' actief zijn in de criminaliteit. De titel 'Schimmige werelden' beoogde in één oogopslag de rode lijn duidelijk te maken.

Het *opsporingspercentage* als indicator van politionele doelmatigheid staat ter discussie. Daarom brachten we een rapport uit over het opsporingspercentage, de validiteit en de bruikbaarheid ervan, waarin ook twee alternatieven werden beschreven: het verdachtenpercentage en het sanctiepercentage. In deze studie zijn niet alleen *pro's* en *con's* naast elkaar gezet van de verschillende indicatoren, maar is ook materiaal bij elkaar gebracht dat vergelijking tussen landen liet zien.

Wie over toegepast onderzoek spreekt, spreekt ook over doelmatigheid en over evaluatieonderzoek. Evaluatieonderzoek is 'booming', mede onder invloed van de VBTB-operatie. Het WODC heeft verschillende evaluatieonderzoeken uitgevoerd of laten uitvoeren. Een goed voorbeeld is het rapport dat medio 2003 verscheen naar de effectiviteit van de *longstay-afdeling* – een verblijfsafdeling voor TBS-gestelden – in de Forensisch Psychiatrische Inrichting Veldzicht. In het verslagjaar zijn ook voorbereidingen getroffen om de verschillende sanctiemodaliteiten op hun effectiviteit te bezien door middel van een 'synthese' van bestaand, vooral buitenlands onderzoek. Deze werkzaamheden zijn te plaatsen in de 'what works-traditie' in de sociale wetenschappen.

Tal van andere evaluaties zoals naar taak- en leerstraffen van de Glen Mills-school en de Rijksinrichtingen voor jongens Den Engh (Den Dolder en Ossendrecht), de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) en betreffende de grondslagen van het huidige Wetboek van Strafvordering zijn eveneens in 2003 gestart of afgerond. De evaluatie van de Vreemdelingenwet 2000, die zowel documentenanalyse, een reconstructie van de beleidstheorie als een analyse van effecten van de wet aangaat, is in volle uitvoering.

Kennisverspreiding

Wat de *verspreiding van kennis en advisering* betreft, is in het verslagjaar enerzijds werk gemaakt van de productie en verspreiding van *naslagwerkachtige rapporten*, zoals het samen met het CBS elke twee jaar verschijnende *'Criminaliteit en Rechtshandhaving'*, en het wat minder frequent verschijnende *European Sourcebook on Crime and Criminal Justice Statistics*. Daarin wordt van 39 Europese landen materiaal bij elkaar gebracht.

Vooruitgang is geboekt waar het de bouw van een *justitieel prognosemodel* betreft. Deze operatie vloeit voort uit de behoefte om de sinds 1999 jaarlijks verschijnende WODC-sanctieprognose uit te breiden naar de veiligheidsketen, en later in 2004, naar civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken. Eind 2003 is *versie 1* van het prognosemodel gereed gekomen met daarin 17 modules (zoals politie, Openbaar Ministerie, zittende magistratuur, vreemdelingen, rechtsbijstand). Om de toegankelijkheid van data uit door het WODC uitbesteed onderzoek te vergroten, is in het verslagjaar begonnen met de bouw van een 'datawarehouse'.

In 2003 is ook gewerkt aan een nieuw WODC-kennisnet, waarvan een geheel vernieuwde website (voorzien van de nieuwe huisstijl) de basis gaat vormen. Oplevering wordt begin 2004 verwacht. Met de nieuwe site bouwt het WODC mee aan justitiebreed ICT-beleid.

Wij leven niet langer in een tijd waarin afzonderlijke studies het verlossende woord spreken. Het gaat veeleer om verschillende onderzoeken en databestanden. Zoals de titel van een Amerikaans boek het zegt: *'From Studies to Streams'*. Juist dan is kennisverspreiding via goed toegankelijke syntheserapportages cruciaal. Mede daarom zijn de hoogleraren Pawson en Tilley – twee 'toppers' uit het Verenigd Koninkrijk – in de tweede helft van 2003 bij het WODC aan het werk geweest om theorie, methodologie én praktijk van syntheses en meta-studies over te dragen aan WODC-staf en onderzoekscollega's van het OM en het kerndepartement. Ook is de laatste hand gelegd aan een *handleiding* waarmee beleidsdirecties en uitvoerende diensten beter effectonderzoek kunnen doen.

Enkele malen is over ketenpartners gesproken. Ketens en ketenmanagement is bij veel justitiebeleid in het centrum van de aandacht komen te staan. Denk aan jeugdbeleid, aan interventies op strafrechtelijk gebied, aan beleid gericht op inburgering en sociale integratie van vreemdelingen, en aan regionalisering. Justitieel informatiseringbeleid is een ander terrein waarop ketenmanagement van betekenis is. Waar *ketenmanagement* steeds belangrijker wordt, vindt ook de *productie en verspreiding van wetenschappelijke kennis* meer en meer plaats in ketens: in *ketens van kennis*. Wie bijvoorbeeld naar de vreemdelingenketen kijkt, ziet naast informatie over stromen en aantallen, ook allerlei soorten gegevens (juridisch, economisch, sociologisch) over condities waaronder mensen sociaal integreren, of juist niet. Wie de doeltreffendheid van het veiligheidsprogramma onderzoekt, dient kennis uit de wereld van auditors en toezichthouders, organisatiekunde en het empirisch beleidsonderzoek (*'what works', 'evidence based-evaluaties'*) te combineren. Bovendien is sprake van uiteenlopende actoren, zoals universiteiten, onderzoeksinstituten, private *'research firms'*, CBS, planbureaus, en her en der verspreide andere instellingen. Wie de kennissamenleving serieus neemt en niet alles wat zich aan opvattingen,

beelden en assumpties voordoet voor 'kennis' houdt, dient daarom niet alleen op de kennisinhoud gericht te zijn, maar ook op de organisatorische verbanden waarin kennis totstandkomt en 'vertaald' wordt naar uitvoeringsniveau.

In deze wereld opereert het WODC en moet het zijn effectiviteit bewijzen. 2003 was een jaar waarin een aantal lijnen is uitgezet. Op een staf van 77 medewerkers zijn 15 nieuwe collega's uit verschillende disciplines aangesteld. De dialoog over onderzoekwensen en -aanpakken tussen onderzoeksinstituut en ketenpartners is geïntensiveerd. In 2004 zullen deze ontwikkelingen worden doorgezet.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'FL Leeuw', with a stylized, cursive script.

Frans L. Leeuw
Directeur WODC

Bijlagen

6. Interne bedrijfsvoering

5. Raad van Advies

4. Kennisverspreiding

3. Advisering

2. Infrastructureel onderzoek

1. Onderzoek

1 Onderzoek

- 1.1 Nieuwe onderzoeksafdeling: ASMI
- 1.2 Sancties
- 1.3 Terugdringing recidive
- 1.4 Evaluatieonderzoek Effectiviteit van Sancties
- 1.5 Recidivemonitor
- 1.6 Onderzoek: de longstay-afdeling van Veldzicht
- 1.7 Integratie en vreemdelingenbeleid
- 1.8 Vreemdelingenwet
- 1.9 Integratie
- 1.10 Rechtspleging in beweging
- 1.11 Onderzoek: Mediation
- 1.12 Strafvordering 2001
- 1.13 Onderzoek: Claimcultuur
- 1.14 Literatuuronderzoek: Forumshopping
- 1.15 Onderzoek: Geschilbeslechtingdelta
- 1.16 Externe profilering civiele rechtspleging
- 1.17 Van Traa *revisited*
- 1.18 CIROC
- 1.19 Onderzoek: Prevention of Organised Crime
- 1.20 Onderzoek: Wet BOB
- 1.21 Relaties met terrorisme

De grootste productgroep van het WODC, zowel qua aantal medewerkers als besteed budget, is Onderzoek. Dit verslagjaar heeft het WODC 65 onderzoeksrapporten geproduceerd, waren 64 medewerkers betrokken bij het uitvoeren en uitbesteden van onderzoek en bedroegen de totale uitgaven ervoor zo'n 6,2 miljoen euro.

Ongeveer een kwart van het onderzoek wordt door eigen onderzoekers verzorgd. De resterende driekwart wordt aan externe partijen uitbesteed, ongeveer gelijk verdeeld tussen universitaire onderzoeksgroepen en -instellingen enerzijds en particuliere onderzoeksbureaus anderzijds. In dit publieksbericht beperken wij ons tot de bespreking van voornamelijk intern uitgevoerd onderzoek.

Om tot wetenschappelijk verantwoord onderzoek te komen, heeft het WODC ook dit jaar veel aandacht besteed aan de kwaliteit van het onderzoek. Hierbij moet men denken aan een in samenspraak met de opdrachtgever op te stellen startnotitie waarin de vraag vertaald wordt in een concrete onderzoek-opdracht, begeleiding van de onderzoekers door een begeleidingscommissie

Fysieke bestraffing van kinderen

Het vergelijkend onderzoek *Fysieke bestraffing van kinderen - een inventarisatie van wettelijke verboden in vier Europese landen* is uitgevoerd door het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) in Zweden, Oostenrijk, Denemarken en Duitsland. Deze landen lijken qua culturele context op Nederland en hebben regels die geweld tegen kinderen moeten voorkomen dan wel bestraffen én waarmee reeds enige ervaring is opgedaan. De belangrijkste uitkomsten en conclusies zijn dat de wettelijke bepalingen tot het tegengaan van geweld tegen kinderen bij de opvoeding in de onderzochte landen sterk overeenkomen. In de landen zijn civielrechtelijke bepalingen geformuleerd, bedoeld om kinderen bescherming te bieden tegen alle vormen van geweld. Er is geen sprake van bestraffing of vervolging van ouders bij overtreding van de wet. De belangrijkste argumenten bij het tot stand brengen van de regelingen waren: duidelijkheid scheppen, aansluiting vinden bij de maatschappelijke ontwikkelingen en internationale verdragen, een uitgangspunt voor de bestrijding van kindermishandeling formuleren en aansluiten bij de steeds duidelijker gegevens uit wetenschappelijk onderzoek over de negatieve gevolgen van fysieke bestraffing voor de gezonde ontwikkeling van kinderen.

Het streven van de wetgever is vooral gericht op een verandering van de mentaliteit onder de bevolking en versterking van de bestaande publieke opinie. In geen van de landen heeft de wetgever met de invoering van de verbodsbepalingen de bedoeling gehad sanctionerend of controlerend op te treden. Wel voerden de overheden en soms ook particuliere organisaties grote voorlichtings-campagnes, vooral in Zweden, Denemarken en Duitsland.

(met externe deskundigen op de betreffende wetenschapsgebieden en beleidsvelden) en, bij zelf uitgevoerd onderzoek, interne leescommissies waar intercollegiale toetsing van (half/eind)producten plaatsvindt. Geregeld laat het WODC zijn productie beoordelen door een onafhankelijk Audit Committee. De eerstvolgende audit zal in 2004 plaatsvinden.

In het onderstaande geven we u een indruk van het onderzoek dat het WODC doet voor het brede beleidsveld dat het ministerie van Justitie en zijn ketenpartners bestrijkt. We doen dit aan de hand van een selectie van dit jaar verschenen onderzoeksrapporten. Een volledig overzicht van de door het WODC in 2003 uitgebrachte onderzoeksrapporten treft u in de bijlagen.

1.1 Nieuwe onderzoeksafdeling: ASMI

Het WODC is eind 2003 gestart met een nieuwe onderzoeksafdeling die zich richt op vraagstukken rond migratie en integratie.

Het WODC zal via het onderzoeksspeerpunt 'Kwaliteit en effectiviteit van vreemdelingen- en integratiebeleid' de materiële en immateriële gevolgen van het Nederlandse vreemdelingen- en opvangbeleid onder de loep nemen. Andere te bestuderen aspecten zijn de maatschappelijke positie en de mogelijkheden en problemen met betrekking tot integratie van (specifieke groepen) asielzoekers en andere immigranten.

Dit onderzoeksspeerpunt heeft raakvlakken met een belangrijk onderwerp op de strategische agenda van Justitie, te weten 'toenemende diversiteit van de samenleving'. Veel aandacht zal worden besteed aan de internationale dimensie, omdat het onderzoek naar de kwaliteit en de effectiviteit van het beleid in veel gevallen immers een vergelijking zal moeten maken met het beleid en de situatie in andere EU-landen. Als afgeleide daarvan kunnen wellicht conclusies worden getrokken over elementen uit het Nederlandse beleid die een positieve bijdrage aan het EU-beleid kunnen vormen en vice versa.

1.2 Sancties

Steeds meer burgers lijken de overlast die veroorzaakt wordt door criminaliteit zat te zijn. De tolerantie ten opzichte van mensen die de wettelijke normen stelselmatig overtreden, neemt af. Dat blijkt bijvoorbeeld uit plannen van enkele winkeliers om veelplegende winkeldieven die zij in de kraag hebben weten te pakken, in afwachting van de komst van de politie tentoon te stellen in de etalage van hun winkel, of hun foto op de etalageruit te plakken. *Naming en shaming* als middel om zelf als burger te trachten criminaliteit aan te pakken.

De overheid probeert op vele manieren de veiligheid in de samenleving te vergroten. Eén daarvan is het bestrijden van criminaliteit, onder waarborging

van fundamentele rechten. Enerzijds bestaat criminaliteitsbestrijding uit primaire preventie en toezicht – zorgen dat mensen de normen naleven en voorkómen dat mensen het slechte pad opgaan en *'first offender'* worden. Aan de andere kant valt daaronder het ten uitvoer leggen van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen en door de aan de zorg van justitie toevertrouwde personen de kans te bieden een maatschappelijk bestaan op te bouwen. Sancties beogen gedragsbeïnvloeding van de normovertreders te bewerkstelligen. Sancties hebben natuurlijk ook andere doelen, zoals afschrikking en vergelding. Voor het vergroten van de maatschappelijke veiligheid is vereist dat iemand niet meer in herhaling valt, niet meer recidiveert. Het sanctiestelsel staat onder druk. Het gevangeniswezen is de afgelopen vijftien jaar op alle fronten – aantal ingesloten, de capaciteit en het personeelsbestand – fors gegroeid. Oplossingen voor een vermindering van de capaciteitsdruk worden in velerlei richtingen gezocht en variëren van capaciteitsuitbreiding gecombineerd met een versobering van de tenuitvoerlegging tot het zoeken naar goedkopere varianten of substitutie van sancties. In het programma *Modernisering Sanctietoepassing* (MST) worden tal van maatregelen voorbereid, onder meer het invoeren van meerpersoonscelgebruik, het herinvoeren van invrijheidstelling onder voorwaarden, uitbreiding van voorwaardelijke sancties en het realiseren van capaciteit voor veelplegers.

1.3 Terugdringing recidive

Tegelijkertijd is er veel aandacht gekomen voor het terugdringen van recidive. De aanpak van veelplegers maakt daar onderdeel van uit. Deze categorie is verantwoordelijk voor een onevenredig groot aandeel in de geregistreerde criminaliteit en bezorgt de samenleving veel overlast. Het beleid is erop gericht om de meest actieve veelplegers gedurende langere tijd te detineren of onder toezicht te plaatsen. Diverse beleidsprogramma's richten zich op de veelplegers: naast het al genoemde MST heeft het programma *Terugdringen Recidive* (TR) tot doel het ontwikkelen en optimaliseren van instrumenten en maatregelen in het gevangeniswezen en de reclassering om recidive tegen te gaan. Het programma Jeugd Terecht (JT) beoogt de aanpak van de jeugdcriminaliteit en besteedt expliciet aandacht aan de categorie jeugdige veelplegers.

Het WODC is betrokken bij deze programma's door middel van onderzoek, advisering en kennisoverdracht, teneinde meer *'evidence based policy-making'* mogelijk te maken. De samenleving en de politiek vragen steeds meer om aantoonbaar effectieve justitiële interventies in de zin van het voorkómen en het verminderen van recidive en van het bevorderen van maatschappelijke reïntegratie. De recidive onder justitiabelen (jongeren zowel als volwassenen) is echter hardnekkig en de reïntegratie verloopt

maar moeizaam. Het WODC-onderzoeksspeerpunt 'Effectiviteit van strafrechtelijke sancties' heeft twee belangrijke doelstellingen. Op de eerste plaats geeft het WODC inhoudelijke ondersteuning in de fase van de ontwikkeling en implementatie van de beleidsprogramma's. En daarnaast voert het WODC (evaluatie)onderzoek uit om te toetsen of de beoogde beleidsdoelen daadwerkelijk zijn behaald.

1.4 Evaluatieonderzoek Effectiviteit van Sancties

Een goed voorbeeld van inhoudelijke ondersteuning van een beleidsprogramma, is de in 2003 gestarte ontwikkeling van een handleiding voor het

uitvoeren van evaluatieonderzoeken om de effectiviteit van sancties vast te stellen. Deze handleiding is bedoeld voor 'het veld' (gevangeniswezen, jeugdinstellingen, reclassering) en geeft richtlijnen en adviezen, onder meer over welke gegevens bijgehouden moeten gaan worden en welke meetinstrumenten toegepast moeten worden bij bijvoorbeeld een groep gedetineerden die een nieuwe vorm van sanctie of een behandeling aangeboden krijgt, wil op termijn het succes van die interventie betrouwbaar vastgesteld kunnen worden. Begin 2004 wordt deze handleiding gepubliceerd.

Ter ondersteuning van het programma MST is najaar 2003 een uitgebreid literatuuronderzoek uitgevoerd naar internationale overzichtsstudies om na te gaan wat er inmiddels al bekend is over de effectiviteit van door MST voorgestelde maatregelen en alternatieve sancties. In 2003 is begonnen met dit onderzoek naar de *'what works'*-literatuur. Dit zal een overzicht opleveren waarin zowel per type sanctie als per doelgroep gezocht kan worden naar de effectiviteit en het al dan niet aanwezige wetenschappelijke bewijs daarvoor. In 2005 zal hierover worden gerapporteerd.

1.5 Recidivemonitor

Alle afdoeningen van het Openbaar Ministerie, de rechtbanken, de hoven en de Hoge Raad worden opgeslagen bij de Centrale Justitiële Documentatiedienst (CJD) in Almelo. Om deze informatie te ontsluiten voor wetenschappelijk onderzoek is op initiatief van het WODC de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD) gebouwd, waarin geanonimiseerde gegevens uit de justitiële documentatie opgeslagen worden. In 2003 heeft het WODC deze database verder ontwikkeld en gebruikt voor recidiveonderzoek. De *WODC-Recidivemonitor* is een langlopend onderzoeksproject waarin gestandaardiseerde metingen worden verricht onder verschillende groepen justitiabelen. Via dit project hopen we een beter beeld te krijgen van de effecten van strafrechtelijke interventies en het verloop van criminele carrières. De metingen in het kader van de Recidivemonitor verlopen steeds op dezelfde manier. De uitkomsten van het onderzoek zijn hierdoor onderling vergelijkbaar.

In het achterliggende jaar is gewerkt aan de voorbereidingen van de metingen onder alle daders die zijn uitgestroomd uit een justitiële instelling. De bedoeling is de (voortschrijdende) recidive van ex-gedetineerden, ex-pupillen van jeugdinstellingen en ex-tbs-gestelden regelmatig in beeld te brengen. Voorjaar 2004 worden de eerste rapportages verwacht.

Gegevens van de Recidivemonitor zijn gebruikt voor een rapport over criminogene factoren onder Nederlandse gedetineerden. Inzicht in criminogene factoren is van belang om te kunnen aangeven op welke terreinen gedetineerden problemen of tekorten hebben, zodat gericht begeleiding of zorg kan worden aangeboden.

Data in beheer

Kwantitatieve informatie speelt een belangrijke rol bij het WODC. Een deel van de producten van het instituut is gebaseerd op statistische gegevens, met name over de strafrechtketen. Daarnaast genereert het WODC ook zijn eigen statistische gegevens in de vorm van bestanden die voor specifiek intern of extern onderzoek zijn opgebouwd.

Een viertal grote bestanden is bij het WODC in beheer. Allereerst het Herkenningdienst Systeem (HKS) van de politie, met voornamelijk gegevens over bij de politie bekende verdachten. Daarnaast het systeem OMData van het Openbaar Ministerie met gegevens over OM-afdoeningen en de rechtsgang in eerste aanleg en de Onderzoeks- en Beleids Database Justitiële Documentatie (OBJD), waarin gegevens zijn opgeslagen over het strafrechtelijke verleden van personen. Ten slotte de Strafrechtmonitor (SRM) met zeer gedetailleerde gegevens over – op basis van een steekproef geselecteerde – afdoeningen in strafzaken. Al deze gegevensbronnen worden veelvuldig gebruikt voor de prognoses sanctiecapaciteit, voor de publicatie 'Criminaliteit en Rechtshandhaving', voor recidiveonderzoek en voor het beantwoorden van informatievragen.

Aangevuld met de extern beschikbare politiecijfers, executiegegevens van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en de resultaten van verschillende slachtofferenquêtes kan een nagenoeg volledig beeld worden verkregen van de strafrechtketen in Nederland.

Tevens wordt gewerkt aan een publicatie over verkeersdelinquenten en worden er metingen gedaan ten behoeve van het beleidsprogramma 'Terugdringen Recidive'.

1.6 Onderzoek: de longstay-afdeling van Veldzicht

Het aantal psychisch en gedragsgestoorde en/of verslaafde gedetineerden is zeer aanzienlijk; bij deze groepen gedetineerden zijn de stoornissen in de loop van de jaren gecompliceerder en zwaarder geworden. Dit gegeven, tezamen met het feit dat veel gedetineerden een allochtone achtergrond hebben, impliceert dat de aan te bieden interventies en sancties maatwerk moeten zijn, willen ze effect sorteren. Een voorbeeld van een in 2003 verschenen WODC-rapport dat belangrijke informatie geeft over de grenzen en mogelijkheden van zorg op maat met inachtneming van de noodzaak de maatschappij te beschermen tegen gevaarlijk geachte delinquenten is de evaluatie van de longstay afdeling van Forensisch Psychiatrisch Centrum Veldzicht. De longstay-afdeling is een verblijfsafdeling, bedoeld voor tbs-gestelden bij wie het ondanks langdurige behandeling niet is gelukt om het delictrisico tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. Gegeven de huidige stand van de wetenschap wordt bij deze patiënten geen reëel

behandelperspectief meer aanwezig geacht, waardoor de verwachting is dat zij langdurig in een tbs-kliniek moeten verblijven. De resultaten van deze evaluatie zijn relevant voor nieuw beleid op het terrein van de longstay dat momenteel door het departement wordt ontwikkeld.

In 2003 is het WODC een onderzoek begonnen om een landelijk beeld te krijgen van de aard en de omvang van de populatie gedetineerden en patiënten in de geestelijke gezondheidszorg die (potentieel) in aanmerking komen voor opname in een longstay-afdeling, alsmede het benodigde niveau van zorg en beveiliging.

1.7 Integratie en vreemdelingenbeleid

De prioriteiten van de overheid wat betreft het integratiebeleid liggen bij de vernieuwing van het inburgeringstelsel en de afbouw van het remigratiebeleid. Het voldoen aan inburgeringsvereisten garandeert echter nog geen integratie. De drie kernbegrippen van het integratiebeleid zijn toerusting van minderheden, toenadering tussen minderheden en autochtonen en toegankelijkheid van maatschappelijke instellingen voor minderheden. Naast gemeenten en provincies hebben vrijwel alle departementen te maken met integratie van minderheden. De departementen zijn elk afzonderlijk op hun terrein verantwoordelijk voor de integratie. De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie heeft een coördinerende taak en is verantwoordelijk voor de samenhang in het integratiebeleid van de verschillende departementen. De samenhang in het integratiebeleid komt tot uitdrukking in een aantal sectoroverschrijdende projecten, zoals: vernieuwing van het inburgeringsbeleid voor nieuwkomers en oudkomers,

verbetering van het leefklimaat in concentratiewijken van minderheden, modernisering van de positie van vrouwen uit de minderheden en versterking van de positie van minderheden op de arbeidsmarkt. Uitgangspunt van het nieuwe inburgeringsbeleid is dat immigranten die zich permanent in Nederland vestigen, aantoonbaar beschikken over de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor zelfredzaamheid. Een en ander zal worden toegesneden op de specifieke situatie van onderscheiden categorieën immigranten: gezinsherenigers, gezinsvormers, asielzoekers, erkende vluchtelingen en arbeidsmigranten die zijn toegelaten in het kader van de Wet Arbeid Vreemdelingen.

Om de effectiviteit van de maatregelen op het terrein van de integratie en inburgering van nieuwkomers en oudkomers te vergroten, combineert de overheid deze met maatregelen ter beperking van de instroom, de bevordering van de uitstroom (o.a. door extra capaciteit te creëren in uitzetcentra) en de bestrijding van illegaal verblijf (o.a. intensivering van het vreemdelingen-toezicht en door afspraken te maken met gemeenten over opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers). De minister voor V&I is verantwoordelijk voor de toelating van reguliere vreemdelingen en asielzoekers, voor de opvang van asielzoekers gedurende de aanvraagprocedure, voor het tegengaan van illegaal verblijf en voor het bevorderen van terugkeer en naturalisatie. Veel aandacht gaat uit naar harmonisatie van wetgeving en internationale samenwerking. Tijdens de Europese Raad van Tampere in 1999 zijn afspraken gemaakt over een ambitieus wetgevingsprogramma. Dit moet in 2004 afgerond zijn, in het bijzonder omdat Nederland in de tweede helft van 2004 voorzitter is van de Europese Unie.

1.8 Vreemdelingenwet

Op 1 april 2001 trad de Vreemdelingenwet 2000 (VW2000) in werking. De Tweede Kamer heeft verzocht om een evaluatie drie jaar na de inwerking-treding. Deze evaluatie bestaat uit meerdere proces- en effectevaluaties. Het WODC heeft de uitvoering en uitbesteding van de proces- en effectevaluatie op zich genomen. Medio 2003 is een aantal deelonderzoeken ter hand genomen, zoals de evaluatie van de asielprocedure, de evaluatie van het vreemdelingentoezicht en een evaluatie van het terugkeerbeleid.

1.9 Integratie

Op het terrein van integratie is het WODC eind 2003 een onderzoek gestart met als doel tot een nadere conceptualisering van 'integratie' te komen, die als basis kan dienen voor een op te zetten systeem voor het monitoren van het integratieproces van nieuwkomers, mogelijk ook oudkomers. In 2004

Wat is integratie?

De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie heeft in het najaar van 2003 aan het WODC gevraagd of vastgesteld kan worden wat integratie is en waaraan dat kan worden afgemeten. Omdat op basis van louter bestaand onderzoek moeilijk kan worden bepaald hoe het proces van integratie verloopt, is allereerst een meetinstrument nodig waarbinnen verschillende niveaus van integratie zijn gedefinieerd. Met zo'n instrument kan een longitudinaal onderzoek worden opgezet, waarin nieuwkomers gedurende een periode worden gevolgd.

Het WODC en de Directie Coördinatie Integratie Minderheden zijn inmiddels druk doende met een meetinstrument: een integratiemonitor. Aan de hand van een aantal kernindicatoren, zoals de mate van beheersing van de Nederlandse taal, het hebben van werk en mate waarin inter-etnische sociale contacten worden onderhouden, zal met dit landelijk en lokaal in te zetten instrument de positie van minderheden worden beschreven. In samenwerking met onder andere het CBS en op basis van bestaand of nog te verrichten onderzoek zal worden nagegaan of het ook mogelijk is om voor de afzonderlijke indicatoren verschillende niveaus vast te stellen.

zal het WODC een haalbaarheidsstudie initiëren voor een onderzoek waarbij de personen in de tijd gevolgd worden die een verblijfsvergunning hebben ontvangen vanwege de 'Eenmalige regeling'.

1.10 Rechtspleging in beweging

De rechtspleging is in beweging. De rechtspraak wordt geconfronteerd met een groeiend aantal zaken, hoge eisen vanuit de samenleving en veranderende en toenemende wet- en regelgeving. Om hieraan het hoofd te kunnen bieden zijn tal van veranderingen ingezet, zowel van de zijde van de minister van Justitie als van de zijde van de Raad voor de Rechtspraak. Deze combinatie van interne en externe ontwikkelingen zet de rechtsprekende organisatie onder druk. Ook andere onderdelen van de rechtspleging zijn sterk in beweging. De Bureaus Rechtshulp worden vervangen door juridische loketten die zich richten op voorlichting, doorverwijzing en kort advies. De griffierechten en de eigen bijdrage voor toegevoegde advocaten zijn verhoogd. De Nederlandse Orde van Advocaten heeft aangekondigd te willen experimenteren met *No win, no fee*. Deze ingrepen zullen stellig invloed hebben op de aard en omvang van het gebruik van de rechtspraak. Ten slotte kunnen nog veranderingen in het procesrecht worden gesignaleerd, geïnitieerd door het veiligheidsprogramma van dit kabinet en door de fundamentele herbezinning op de strafvordering en op het burgerlijk procesrecht.

In 2002 zijn de Wet Raad voor de Rechtspraak en de Wet Organisatie en Bestuur Gerechten in werking getreden. Deze nieuwe politiek-bestuurlijke verhoudingen zijn in het jaar 2003 verder uitgekristalliseerd. Het WODC koerst op een goede afstemming en samenwerking met de Raad. Daartoe zijn in het verslagjaar de eerste stappen gedaan. De minister is verantwoordelijk voor de wijze waarop het stelsel van rechtspraak maatschappelijk functioneert. Daarom moet hem een adequaat inzicht worden verschaft in het functioneren van de rechtsprekende organisatie onder verantwoordelijkheid van de Raad voor de Rechtspraak.

Tegen deze achtergrond richt het onderzoek van het WODC zich enerzijds op de werking van het stelsel van de rechtspleging als geheel: de plaats van de rechtspraak ten opzichte van andere conflictregulerende mechanismen in de samenleving en de inrichting van het stelsel, zodanig dat het kwalitatief goed, tijdig en efficiënt functioneert. Anderzijds wordt regelmatig onderzoek verricht naar mogelijkheden voor en effecten van maatregelen gericht op een vergroting van de slagvaardigheid van de rechtspraak, onder meer door lastenverlichting. Binnen dit onderzoeksterrein gaat de bijzondere aandacht uit naar de civiele rechtspleging.

1.11 Onderzoek: Mediation

De vraag of mediation binnen de justitiële infrastructuur bestaansrecht heeft, is de belangrijkste reden geweest om in twee grote landelijke mediationprojecten ervaring op te doen met verschillende manieren van doorverwijzing naar mediation. In het evaluatieonderzoek van het WODC – *Ruimte voor Mediation* – zijn de ervaringen met en de resultaten van de projecten in beeld gebracht.

Uit het onderzoek is af te leiden dat er ruimte is voor mediation binnen de justitiële infrastructuur. Doorverwijzers in een gerechtelijke context blijken bereid en in staat om zaken door te verwijzen naar mediation. Cliënten van Bureaus Rechtshulp blijken in de fase voorafgaand aan een eventuele procedure open te staan voor mediation. Maar ook tijdens een gerechtelijke procedure zijn partijen en hun raadslieden op verschillende momenten nog bereid voor mediation te kiezen. Met de doorverwezen mediations zijn goede resultaten geboekt, zowel wat betreft slagingspercentage, doorlooptijd en contacturen als ten aanzien van de tevredenheid van betrokkenen. Niettemin blijkt het aantal geslaagde mediations in het licht van het totale aantal zaken relatief gering. Dit doet de vraag rijzen hoe omvangrijk het gebruik van mediation binnen de justitiële infrastructuur zal kunnen zijn. Het antwoord is dat dit afhangt van de condities waaronder mediation wordt aangeboden. Zij beïnvloeden immers de kosten-batenafweging van partijen. Bij deze condities is te denken aan de kwaliteit van de doorverwijzingsvoorziening, van de mediations (slagingskans, doorlooptijd, contacturen) en aan de kosten die mediation voor partijen met zich

meebrengt. Naarmate de kosten van mediation voor partijen hoger worden zal dit – zeker op de korte termijn – een negatieve invloed hebben op het aantal partijen dat voor mediation kiest. Dit aantal kan vervolgens weer groeien indien door bredere beschikbaarheid van mediation en van verwijzingsvoorzieningen de bekendheid met en vertrouwen in dit instrument toeneemt. De afweging die voor de toekomst gemaakt moet worden is hoe de extra investeringen die noodzakelijk zijn om doorverwijzing naar mediation te realiseren, zich verhouden tot de opbrengst. De uitgevoerde projecten en het evaluatieonderzoek hebben in elk geval laten zien welke investeringen en randvoorwaarden de opbrengst optimaal doen zijn.

1.12 Strafvordering 2001

In het jaar 2003 is een belangrijk onderzoeksproject afgerond getiteld: 'Strafvordering 2001'. In dit onderzoeksproject zijn de grondslagen van het huidige Wetboek van Strafvordering onder de loep genomen. Het wetboek stamt uit 1926 en is, als gevolg van veranderde maatschappelijke en politieke ontwikkelingen, op een aantal punten verouderd. De bedoeling van het onderzoeksproject was niet om een nieuw wetboek te ontwerpen, maar wel om een aantal systematisch samenhangende uitgangspunten te ontwerpen voor moderne strafvordering. Het onderzoek is van 1999 tot en met 2003 uitgevoerd door een team onder leiding van prof. mr. G. Knigge (Rijksuniversiteit Groningen) en prof. mr. M.S. Groenhuijsen (Universiteit van Tilburg). De onderzoekers nemen afscheid van de stelling dat alle strafbare feiten volgens eenzelfde procedure moeten worden afgehandeld. Verder concluderen zij dat het huidige wetboek onvoldoende rekening houdt met de belangen van getuigen en slachtoffers. Ook vinden zij dat niet in alle gevallen gebruik hoeft te worden gemaakt van de rechter-commissaris. Immers, de verhoudingen tussen de politie, het OM en de rechter-commissaris zijn in de loop der tijd behoorlijk gewijzigd. In reactie op de bevindingen zond minister Donner nog in het verslagjaar een notitie aan de Tweede Kamer waarin een aanzienlijk deel van de aanbevelingen was verwerkt.

1.13 Onderzoek: Claimcultuur

Het in het verslagjaar verschenen rapport *Claims bij de Rechtbank* kijkt naar ontwikkelingen in de vraag naar civiele rechtspraak. Aanleiding tot dit onderzoek was de waarschuwing voor een toenemende 'claimcultuur' in Nederland. Het rapport geeft een kwantitatief en een kwalitatief beeld van zaken op het terrein van onrechtmatige daad en beroepsaansprakelijkheid die aan de rechter worden voorgelegd. Anders dan verwacht, kon geen toename in het aantal zaken worden waargenomen. Wel doet zich een

Geert Corstens (Hoge Raad)
 'zeer geslaagd onderzoeksproject'

Geert Corstens, raadsheer in de Hoge Raad en voorzitter van de begeleidingscommissie naar het onderzoek Strafvoeding 2001: 'De vraag of de onderzoeksgroep is geslaagd in de opdracht te komen tot een herbezinning op bestaande uitgangspunten en het zichtbaar maken van nieuwe uitgangspunten voor de structuur en systematiek van het Wetboek van Strafvoeding beantwoord ik zonder terughoudendheid bevestigend! Een voorbeeld is het driesporenstelsel, een onderwerp dat van fundamenteel belang is voor de strafvoeding in de 21e eeuw en waarmee de onderzoekers blijk hebben gegeven over bestaande grenzen heen te willen stappen. Het was een aanzienlijke investering die vanuit het WODC mogelijk werd gemaakt en die soms in den lande wel eens enige jalouzie oproep. Daarop is mijn antwoord steeds geweest dat als een onderzoeksfinancier wordt geconfronteerd met een initiatief dat uitstekend is beargumenteerd en zal worden uitgevoerd onder leiding van voortreffelijke onderzoekers, de financier wel gek zou zijn om zo'n initiatief niet te steunen.'

scherpe stijging van de geclaimde bedragen voor, die zich niet uit factoren als stijgende schadelast of inflatie laat verklaren.

Het feit dat het aantal zaken niet, maar de geclaimde bedragen wél stijgen, wordt verklaard uit de verschillende stappen in het keuzeproses dat eisers doorlopen. Bij de eerste stap (wel of niet naar de rechter) speelt een belangrijke rol dat de rechter in meer dan de helft van de zaken niets toewijst. Een partij zal slechts naar de rechter gaan indien hij ervan overtuigd is een 'keiharde' zaak te hebben.

Heeft men eenmaal het besluit genomen zich tot de rechter te wenden, dan is een individueel-rationele strategie om de claim met nodige 'extra's' (immateriële schade, toekomstige schade) op te tuigen. Dat leidt tot verhoging van de te verwachten opbrengst en komt van pas bij (schikkings)onderhandelingen. Dat er een toenemende tendens is om 'hoog in te zetten' valt ook af te leiden uit de uitkomsten van schikkingen. Ook andere factoren zijn van invloed op de vraag naar gerechtelijke geschilbeslechting, zoals sociaal-economische factoren en de verschillende filters en drempels die de toegang tot de rechter reguleren. Met betrekking tot de toekomstige vraag naar gerechtelijke geschilbeslechting lijken de gerechtelijke beslissingen zelf een

Brouwer: 'Geen twijfel over kwaliteit'

Jeroen Brouwer, algemeen deken/president van de Nederlandse Orde van Advocaten: 'Er is momenteel heel wat gaande in de rechtspleging, en het is dan niet altijd even gemakkelijk om daar goed zicht op te krijgen. De publicaties van het WODC helpen daar zeker bij, daarom volg ik ze altijd met belangstelling. Het is daarbij plezierig dat ze goed leesbaar zijn.'

'Er is bij de Orde geen twijfel over de kwaliteit van het WODC-onderzoek. Ten tijde van de standpuntbepaling over Mediation kon je in de discussies duidelijk merken dat alle betrokkenen het WODC-rapport 'Ruimte voor Mediation' goed hadden gelezen.'

cruciale factor. Indien rechters meer zouden gaan toewijzen, leidt dat tot verhoging van de verwachte opbrengst en wordt het claimen zelf aantrekkelijker. In dit verband wordt erop gewezen dat in de literatuur steeds vaker pleidooien voor claimen en hogere vergoedingen zijn aan te treffen.

1.14 Literatuuronderzoek: Forumshopping

De regels die zaken toewijzen aan een bepaald gerecht – de relatieve competentie – zijn niet alleen verouderd, maar kennen vele uitzonderingen en leveren knelpunten op. Momenteel wordt bezien of introductie van meer keuzemogelijkheden voor de burger bij het aanbrengen van zijn zaak voor een bepaald gerecht verbetering zou kunnen brengen. In verband daarmee bestaat er behoefte aan meer inzicht in het fenomeen 'forumshopping' door partijen. Daartoe is de beschikbare literatuur verkend. Deze blijkt goeddeels beperkt tot civiele zaken in de VS.

Partijen en hun advocaten kunnen forumkeuze aanwenden als strategie in hun juridische strijd. Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat voor partijen met weinig proceservaring en beperkte middelen de verwachte kosten en de verwachte hoogte van de vergoeding die de rechter bij vonnis kan toekennen zwaarwegende factoren zijn. Voor partijen met veel ervaring in procedures en ruimere middelen weegt de mogelijke precedentwerking dikwijls zwaarder. Advocaten met een plaatselijk of regionaal beperkte clientèle blijken vooral waarde te hechten aan hun bekendheid met een gerecht, terwijl advocaten die minder aan één regio zijn gebonden vooral

hun oordeel over de kwaliteit van de rechters het zwaarst laten wegen. Voor- en nadelen van forumshopping hebben betrekking op efficiëntie, rechtsbescherming, uniformiteit en specialisatie. Afhankelijk van de omstandigheden kan forumshopping een gunstige of juist een ongunstige invloed hebben op de efficiëntie van de rechtspleging en de rechtsbescherming. Forumshopping zou ‘judgeshopping’, pogingen van partijen om bij een bepaalde rechter te komen of die juist te vermijden, in de hand kunnen werken. Ten slotte valt uit de literatuur af te leiden dat forumshopping specialisatie en de uniformiteit van de rechtspraak kan bevorderen.

1.15 Onderzoek: Geschilbeslechtsingsdelta

In het jaar 2003 is een begin gemaakt met de bestudering van verschillende aspecten van het rechtstelsel, waaronder de ‘geschilbeslechtsingsdelta’. De vraagstelling van dit onderzoek luidt kortweg: Hoe vinden burgers hun weg in de huidige juridische infrastructuur in ons land bij het oplossen van geschillen? Dit onderzoek zal medio 2004 worden gepubliceerd. In de tweede plaats zal een start worden gemaakt met verschillende deelonderzoeken van de evaluatie van de effecten van de modernisering rechterlijke macht. Ten derde zullen verschillende concrete of te overwegen maatregelen worden onderzocht op hun effect op de slagvaardigheid van de rechtspraak. Dit betreft in het bijzonder de betekenis van de introductie van de bestuurlijke boete voor de werkbelasting van de rechtspraak, een literatuurverkenning over de optimale schaalgrootte van de gerechten en een onderzoek naar de ‘non-judiciële taken van de rechter’.

1.16 Externe profilering civiele rechtspleging

De voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak, Van Delden, stelde in het jaarverslag 2002 dat het WODC zich wel wat nadrukkelijker extern zou mogen profileren. Op dit punt zijn – binnen het speerpunt civiele rechtspleging – het afgelopen jaar verschillende initiatieven genomen. Daarbij is in de eerste plaats te denken aan het drukbezochte congres Ruimte voor Mediation, eind oktober in Noordwijkerhout. Over dit onderwerp zijn, behalve een rapport, ook artikelen in verschillende vakbladen verschenen. Naar aanleiding van de verschijning van het rapport over claimcultuur is begin januari 2004 een discussiemiddag met veel externe gasten georganiseerd en zullen eveneens artikelen worden gepubliceerd. Ten slotte zijn internationale contacten versterkt. Prof. Hazel Genn (University College London) was een gewaardeerde gast op het congres over mediation. Bij die gelegenheid zijn afspraken gemaakt over samenwerking, in het bijzonder in verband met de genoemde geschildelta. Voorts leverde het WODC een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van een *survey* naar de rechtspleging

in de 44 lidstaten van de Raad van Europa. In 2004 zal het WODC, in samenwerking met genoemde professor Genn, de analyse en rapportage van de eerste meting van die 'benchmark' verzorgen.

1.17 Van Traa revisited

Eind 1994 spatte het Interregionaal Recherche Team Noord-Holland/Utrecht (IRT) uiteen vanwege de omstreden Delta-methode. Daarbij werden – onder regie van politie en justitie – grote partijen drugs doorgelaten met als doel een informant in de top van een criminele organisatie te laten doordringen. Deze IRT-affaire heeft uiteindelijk geleid tot een brede politieke en maatschappelijke discussie over de inzet van bijzondere opsporingsmethoden zoals infiltratie en het gecontroleerd afleveren of doorlaten van drugs. Deze discussie ging vooral over de rechtmatigheid, de organisatie en de risico's van deze opsporingsmethoden. Onderbelicht bleef in hoeverre deze methoden ook daadwerkelijk het verwachte resultaat opleveren en of deze methoden goed waren toegesneden op te bestrijden fenomenen. Het ging, met andere woorden, meer om normatieve vragen over 'wat mag en niet mag' dan om empirische vragen over de te bestrijden verschijnselen en de manier waarop dit het beste kan gebeuren.

Tien jaar later moeten we constateren dat normatieve vragen over 'wat mag en niet mag' in de opsporing nog steeds zeer actueel zijn. Veel discussies die na publicaties van de commissie-Van Traa leken te zijn gesloten, zijn in de nasleep van de terroristische aanslagen van 11 september 2001 weer opnieuw geopend. Ook blijkt de discussie in Nederland zich steeds minder te kunnen onttrekken aan de internationale dimensie van fenomenen als terrorisme, georganiseerde criminaliteit en organisatiecriminaliteit. Daarnaast ontstaan er telkens nieuwe dilemma's onder invloed van wetenschappelijke doorbraken (bijvoorbeeld op het gebied van DNA) en technologische ontwikkelingen (bijvoorbeeld op het gebied van mobiele communicatie en Internet). Rond DNA-onderzoek in opsporing en bewijsvoering in strafzaken verrichte het Seminarium voor Bewijsrecht van de Universiteit Leiden een nulmeting.

Maar zonder gefundeerde empirische kennis blijven normatieve discussies in het luchtledige hangen. Daarom wordt binnen het speerpunt zware, georganiseerde criminaliteit zowel empirisch onderzoek verricht naar de te bestrijden fenomenen als de daarbij in te zetten opsporingsmethoden.

1.18 CIROC

In oktober 2003 besloten het WODC en de secties criminologie van de Vrije Universiteit en die van de Erasmus Universiteit Rotterdam partners te worden in het Centre for Information and Research on Organised Crime (CIROC).

Binnen dat kader wordt gezamenlijk het infrastructurele onderzoeksproject 'Monitor Georganiseerde Criminaliteit' (inclusief verdiepingsstudies) uitgevoerd. Daarnaast geeft CIROC een Nederlandstalige en een Engelstalige nieuwsbrief uit en worden er periodiek expertmeetings en seminars georganiseerd, waaraan het WODC inhoudelijk bijdraagt. Door middel van deze samenwerking worden wetenschappelijke krachten gebundeld en wordt het niveau van sociaal-wetenschappelijk onderzoek naar zware, georganiseerde criminaliteit in Nederland op een hoger plan gebracht.

1.19 Onderzoek: Prevention of Organised Crime

Een van de genoemde verdiepingsstudies van de Monitor Georganiseerde Criminaliteit betreft het eind 2003 gepubliceerde rapport over de preventie van georganiseerde criminaliteit: *Prevention of organised crime. A situational approach*. Hierbij hebben instituten in vier verschillende landen (Nederland, Italië, Finland en Hongarije) op vergelijkbare wijze opsporingsonderzoeken geanalyseerd met het doel faciliterende omstandigheden op te sporen voor verschillende vormen van georganiseerde misdaad en daarmee aanknopingspunten te vinden voor preventieve maatregelen.

1.20 Onderzoek: Wet BOB

Binnen het speerpunt georganiseerde criminaliteit wordt niet alleen onderzoek uitgevoerd naar de te bestrijden fenomenen, maar ook naar de opsporing van (zware) misdrijven. Zo wordt al geruime tijd een breed evaluatieonderzoek uitgevoerd naar de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (Wet BOB), in samenwerking met het Willem Pompe instituut voor Strafrechtswetenschappen te Utrecht. Deze wet geeft een juridische regeling van bijzondere opsporingsbevoegdheden zoals observatie, telefoontap en het undercover optreden door de politie. Daarnaast ziet de wet op de sturing van het opsporingsonderzoek door het Openbaar Ministerie en beoogt de wet transparantie en controleerbaarheid van het opsporingsonderzoek te versterken. De Wet BOB vloeit in belangrijke mate voort uit het onderzoek van de commissie-Van Traa naar de opsporing van georganiseerde criminaliteit. In het evaluatieonderzoek wordt aan de hand van dossieronderzoek en interviews bij politie, OM en de rechterlijke macht bekeken hoe de wet uitwerkt voor de praktijk van de opsporing, en in hoeverre de doeleinden van de wet worden bereikt.

Eind 2003 was het boek *Rechercheportret*, over dilemma's in de opsporing, gereed. In dit boek, dat tot stand is gekomen in het kader van een samenwerkingsproject tussen het WODC, het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) en het Crisis Onderzoeksteam

(COT), wordt verslag gedaan van het onderzoek dat in een zestal politie-regio's is uitgevoerd naar onderzoeksmethoden en -organisatie. Hiermee is dit het eerste grote onderzoek dat in Nederland is gedaan naar de recherche. Door middel van participerende observatie is een twintigtal – in hoofdzaak grootschalige – opsporingsonderzoeken gevolgd. Een gedetailleerde beschrijving van deze onderzoeken geeft weer hoe de inzet van opsporingsmethoden als telefoontap, informatieverzameling, observaties en verdachtenverhoren plaatsvindt, maar ook hoe de wisselwerking is tussen de verschillende opsporingsmethoden en op welke wijze de onderzoeken worden ingericht. Welke informatie wordt verzameld, met welk doel, hoe wordt dit georganiseerd? Aan de hand van dossierstudies en gegevens uit het bedrijfsprocessensysteem van de politie (totaal 1960 zaken) wordt besproken hoe bij een aantal specifieke delictsoorten als zedenzaken, diefstal met geweld en brandstichting, de politie deze zaken al dan niet in onderzoek neemt. Onder meer komt aan bod de rol van getuigen en de invloed daarvan op de ophelderingspercentages van deze delicten, de inzet van de technische recherche en de invloed van de responstijd van de politie na melding van een delict. Tevens biedt het inzicht in de wijze waarop onderzoeksmethoden (beter) kunnen worden uitgevoerd. Het boek geeft een typologie van opsporingsonderzoeken en de daarmee in te zetten opsporingsstrategieën en -methoden. Hierdoor vormt het boek tevens bruikbaar materiaal voor het onderwijs in de recherchekunde op de politieacademie en overige politieopleidingen.

1.21 Relaties met terrorisme

In het verslagjaar is begonnen met onderzoek te doen naar mogelijke relaties tussen terrorisme, de informele economie en het vreemdelingenbeleid. Bij de vraag op welke wijze terrorisme bestreden moet worden, gaat het vooral ook om de vraag hoe voorkomen kan worden dat terroristische acties plaatsvinden. Het voorkomen van die acties kan mede geschieden door het in kaart brengen van de omgeving waarin terroristen zich in de samenleving bewegen en daarin in te grijpen. Hierbij kan ook worden gedacht aan het verhinderen en ontrafelen van de financieringsstromen van terroristen. Verder is het voor het verhinderen en het opsporen van belang om de communicatielijnen van terroristen te ontdekken. Dat is door het ruime gebruik van mobiele telefoons geen gemakkelijke opgave. Door Stratix Consulting Group is in 2003 een rapport afgerond, getiteld: 'bewaren van verkeersgegevens door telecommunicatie-aanbieders'. In dit rapport wordt een eerste indruk gegeven van de bedrijfsvoeringsinformatie van aanbieders van telefoniediensten die relevant zijn voor de opsporing en mogelijk ook voor de preventie.

Een andere invalshoek is het vreemdelingenbeleid. Potentiële terroristen zouden illegaal in Nederland kunnen verblijven. Deze personen plegen delicten om aan geld te komen, en maken gebruik van de faciliteiten die bestaan

Vogelzang: Betrokkenheid wetenschap bij recherche interessant

Hoe lost de recherche misdrijven op? Dat is heel in het kort waar het boek *'Rechercheportret, over dilemma's in de opsporing'* over gaat. Het boek is tot stand gekomen door samenwerking tussen het WODC, het Nederlands Studiecentrum voor Criminaliteit en rechtshandhaving (NSCR) en het COT. Peter Vogelzang, korpschef bij de politie Utrecht, over het belang van wetenschappelijk onderzoek voor de politiepraktijk: 'Het nut is dat eindelijk eens wordt vastgelegd welke methodieken er allemaal bij de politie zijn en op welke manier ze worden toegepast: wat daarin de goede kanten van researchewerk zijn en waar we tekortkomingen hebben, of waar we van kunnen leren. Ik vind het boek zeer waardevol en die gedachte leeft ook bij de Raad van Hoofdcommissarissen.' 'Er staat de laatste jaren veel druk op criminaliteitsbestrijding, op boeven vangen. Dus dat is wat anders dan alleen maar rechercheren, namelijk opsporen in de meest ruime zin. Betrokkenheid van de wetenschap hierbij vind ik zeer interessant. Niet alleen voor de beschrijving van researchewerk, maar ook door de wetenschap te betrekken bij het doorontwikkelen van nieuwe methodieken. Rechercheren is de primaire taak van alle politiemensen. Maar waarom we sommige boeven wel en sommige boeven niet vangen? Welke concepten zijn er te bedenken, die veel meer kans geven tot pakken of voorkomen? Daar zou wetenschap enorm bij kunnen helpen.'

voor illegalen. Dit netwerk van faciliteiten bestaat uit parallelle stromen van goederen, financiële diensten (underground banking), illegale huisvesting en vervalste documenten: de zogenoemde informele economie. Deze informele economie komt ook steeds meer naar voren in verschillende EU-landen als de drijvende factor achter en de uitvalsbasis voor vormen van georganiseerde criminaliteit (drugshandel, wapenhandel, voertuigcriminaliteit, mensenhandel).

Bijlagen

6. Interne bedrijfsvoering

5. Raad van Advies

4. Kennisverspreiding

3. Advisering

2. Infrastructureel onderzoek

2 Infrastructureel onderzoek

- 2.1 Recidivemonitor
- 2.2 Strafrechtmonitor
- 2.3 Internationale statistieken
- 2.4 Steering committee Campbell Crime and Justice Group
- 2.5 Prognoses Sanctiecapaciteit
- 2.6 Monitor georganiseerde criminaliteit

Het WODC verricht ook doorlopend onderzoek dat anticipeert op onderzoeksvragen die op grond van tijdreeksgegevens beantwoord kunnen worden. Dit type onderzoek is meestal longitudinaal van karakter, en levert regelmatige publicaties op, met zo mogelijk vastgelegde tijdsintervallen. In de meeste gevallen hebben we het over steeds interessanter wordende databanken, waarvan we er graag een paar hieronder bespreken.

2.1 Recidivemonitor

De WODC-Recidivemonitor is een langlopend onderzoeksproject waarin gestandaardiseerde metingen worden verricht onder verschillende groepen

justitiabelen. Via dit project krijgt het WODC een beter beeld van de effecten van strafrechtelijke interventies en het verloop van criminele carrières. De uitkomsten van het onderzoek zijn hierdoor onderling vergelijkbaar. Voor concretisering van enkele metingen verwijzen wij naar het vorige hoofdstuk.

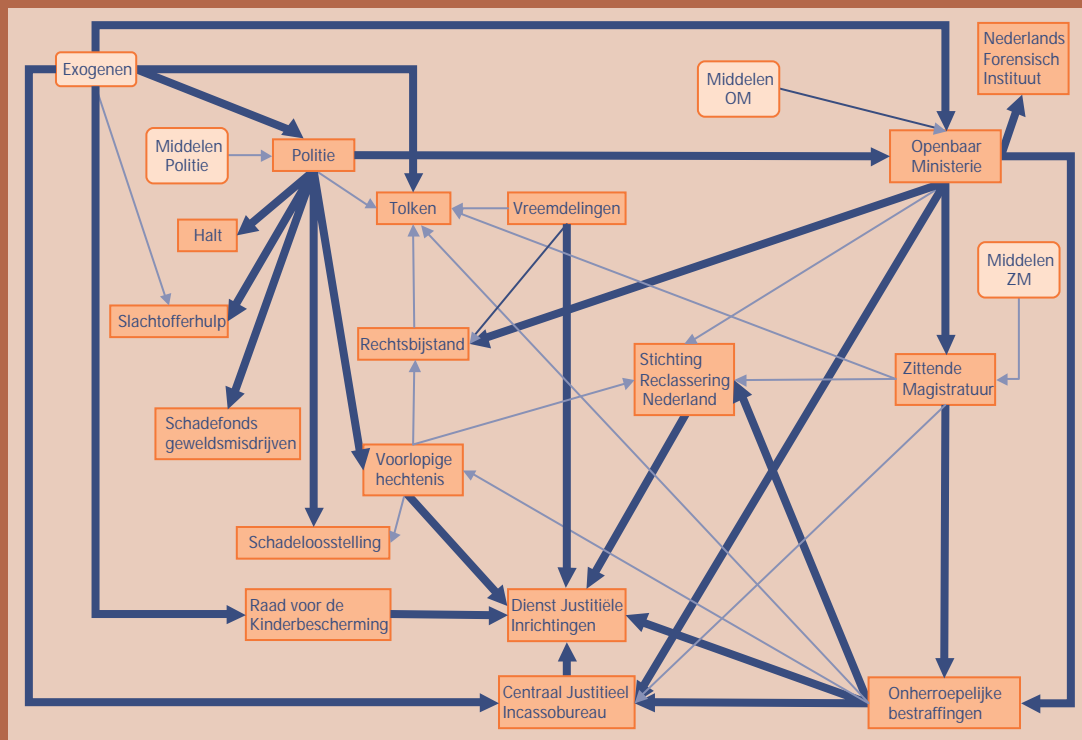
2.2 Strafrechtmonitor

De Strafrechtmonitor (SRM) is opgezet in 1996 vanuit de behoefte om te beschikken over snel toegankelijke, kwalitatief hoogwaardige gegevens over strafzaken. Er worden periodiek strafzaken geanalyseerd die door Openbaar Ministerie of rechtbank in een bepaald jaar in eerste aanleg zijn afgedaan. Gedurende een dataverzamelingsronde worden van circa duizend strafdossiers gegevens over dader, delict(en), procesgang en eventuele slachtoffer(s) in zowel kwantitatieve als tekstuele vorm vastgelegd. Met het aldus verkregen gegevensbestand kan op snelle en efficiënte wijze onderzoek worden uitgevoerd, waarbij op de achtergronden van de behandelde strafzaken kan worden ingegaan. De combinatie van casusbeschrijvingen en gedetailleerde kwantitatieve informatie maakt de SRM tot een unieke bron voor wetenschappelijk onderzoek, temeer omdat ook ontwikkelingen in de strafrechtspleging en strafprocessuele gang kunnen worden onderzocht.

In 2003 is een derde dataverzamelingsronde voltooid van zaken die in 1999 in eerste aanleg zijn afgedaan. De gegevens zijn onder meer gebruikt voor verscheidene analyses van de zogenoemde veelplegers, een studie naar de mogelijkheden voor uitbreiding van de competentiegrens van de politierechter en een beschrijvende analyse van zedendelinquenten, hun daden, slachtoffers en de strafrechtelijke gevolgen. Ook is een koppeling gemaakt tussen de Strafrechtmonitor en de Onderzoek- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie en de daaruit afgeleide Recidivemonitor, waardoor het mogelijk is om van bepaalde typen daders, na de strafbepaling voor het delict waarmee zij in de SRM zijn opgenomen, de recidive vast te stellen. Andersom is het mogelijk geworden om casus uit de SRM te leggen naast bepaalde soorten recidive of recidivepatronen, bijvoorbeeld bij veelplegers.

2.3 Internationale statistieken

Het WODC heeft in 2003 meegewerkt aan het tot stand komen van de tweede editie van het *European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics*. Deze publicatie bevat criminaliteitsstatistieken van een veertigtal Europese landen. Het WODC heeft de gegevensaanlevering van een zestal landen gecoördineerd, heeft de website van het European Sourcebook gebouwd en houdt deze in beheer. Tevens heeft het zorggedragen voor de publicatie van de tweede editie, die aan het eind van het verslagjaar verscheen.

Prognosemodel Justitiële Keten

Om meer inzicht te krijgen in de gevolgen van veranderingen in specifieke onderdelen van de justitiële keten, is het WODC sinds 2003 bezig met de ontwikkeling van het Prognosemodel Justitiële Keten. Dit model is een forse uitbreiding van het reeds bestaande WODC-model voor de prognoses van de behoefte aan sanctiecapaciteit. Nog in het verslagjaar kon het eerste deel van het Prognosemodel Justitiële Keten worden afgerond, namelijk een model voor de veiligheidsketen (voornamelijk de strafrechtsketen). Het veiligheidsketenmodel bevat 17 modules: Politie, Openbaar Ministerie, Zittende Magistratuur, Onherroepelijke straffen, Centraal Justitieel Incassobureau, Stichting Reclassering Nederland, Voorlopige hechtenis, Raad voor de Kinderbescherming, Vreemdelingen, Dienst Justitiële Inrichtingen, Halt Nederland, Rechtsbijstand, Tolken, Nederlands Forensisch Instituut, Slachtofferhulp, Schadefonds Geweldsmisdrijven, Schadeloosstelling. Elke module bevat een groot aantal wiskundige vergelijkingen waarin ten eerste de instroom bij een schakel wordt gerelateerd aan de uitstroom van voorgaande schakels, en ten tweede binnen de diverse schakels uitstroom aan instroom gerelateerd wordt. De coëfficiënten van de wiskundige vergelijkingen worden met behulp van statistische technieken geschat.

Daarnaast is het WODC nauw betrokken bij de *United Nations International Crime Survey*. De belangstelling voor beide onderzoeken is groot, met name in het buitenland.

2.4 Steering committee Campbell Crime and Justice Group

Het WODC maakt deel uit van de *steering committee* van de *Campbell Crime and Justice Group*. De Campbell Collaboration is een internationaal samenwerkingsverband dat zich tot doel stelt systematische 'reviews' samen te stellen van wetenschappelijke onderzoeken naar de effecten van interventies op het gebied van politie en strafrecht. Deze overzichten van onderzoek dat voldoet aan strenge wetenschappelijke criteria, maken duidelijk welke interventies aantoonbaar wel en welke aantoonbaar niet werken. De resultaten worden vervolgens ter beschikking gesteld aan beleidsmakers en het algemene publiek. Aan het eind van het verslagjaar werd een dertigtal *reviews* uitgevoerd, bijvoorbeeld naar de effecten van 'boot camps', naar de effecten van de behandeling van seksuele delinquenten, naar de effecten van cameratoezicht alsmede naar de effecten van preventieprogramma's gericht op gezinsbegeleiding. Aan het Cambridge Institute for Criminology werd een werkbezoek gebracht, waarbij afspraken voor toekomstige samenwerking met professor and chairman David Farrington gemaakt zijn.

2.5 Prognoses Sanctiecapaciteit

Evenals in voorgaande jaren heeft het WODC in 2003 nieuwe prognoses gemaakt voor de behoefte aan sanctiecapaciteit in de komende vijf à zes jaar. Sanctiecapaciteit omvat alle vormen van straffen en maatregelen, namelijk taakstraffen, Halt-maatregelen, plaatsingen in justitiële jeugdinstellingen (op civielrechtelijke en strafrechtelijke titel), tbs-maatregelen, plaatsingen in vreemdelingenbewaring en vrijheidsstraffen.

In 2002 is het WODC een samenwerkingsverband aangegaan met de Stichting Economisch Onderzoek (SEO) van de Universiteit van Amsterdam om een aantal noodzakelijke wijzigingen en uitbreidingen van de prognosemodellen te bewerkstelligen en de wetenschappelijke kwaliteit van de prognosemodellen te waarborgen. Dit heeft in 2003 geleid tot enkele adviezen en een model voor de instroom in tbs-klinieken.

De nieuwe prognoses zijn in september van het verslagjaar aan de Tweede Kamer aangeboden. Met name vanwege de verwachte forse tekorten in het gevangeniswezen (4000 cellen in 2006) hebben de prognoses veel media-aandacht gekregen.

2.6 Monitor georganiseerde criminaliteit

Het onderwerp zware en georganiseerde criminaliteit vormt de kern van de justitiële politiezorg. Immers, een aanzienlijk deel van de rechnercapaciteit wordt besteed aan de bestrijding van (grensoverschrijdende) drugshandel, mensensmokkel, vrouwenhandel, wapenhandel, fraude, witwassen, et cetera. Deze onderwerpen staan nu en in de komende jaren in het brandpunt van de maatschappelijke en politieke belangstelling. De aandacht zal telkens weer worden aangewakkerd door grote strafzaken en geruchtmakende incidenten, die op hun beurt weer kunnen leiden tot politieke commotie en Kamervragen.

Het is voor justitie dan ook van groot belang om continu goed geïnformeerd te zijn over deze onderwerpen, die inmiddels door het WODC als speerpunt zijn aangemerkt. De Monitor georganiseerde criminaliteit voorziet daarin. Dit doorlopende onderzoeksproject biedt inmiddels een solide basis voor periodieke rapportages, verdiepingsstudies op deelterreinen, (internationale) publicaties, lezingen en het uitvoeren van de adviserings- en kennisverspreidingstaken van het WODC.

Het speerpunt wordt bij universiteiten en commerciële onderzoeksbureaus weliswaar ook onderzocht, maar niet in een mate die voorziet in de informatiebehoefte van justitie. Meestal wordt het elders uitgevoerde onderzoek op dit terrein verricht in opdracht van of in samenwerking met het WODC. Het onderwerp is door het WODC op de onderzoeksagenda gezet en er is jarenlange expertise opgebouwd op dit terrein. Bovendien heeft het WODC toegang weten te verwerven tot gegevens uit lopende en afgesloten (grootschalige) opsporingsonderzoeken. Deze toegang wordt niet alleen gewaarborgd door goede formele regelingen, maar ook door het vertrouwen dat in de afgelopen jaren is opgebouwd met betrekking tot de omgang met vertrouwelijk materiaal en het publiceren over gevoelige onderwerpen. Het WODC is op dit speerpunt een wetenschappelijke strategische alliantie aangegaan met het Center for Information and Research on Organised Crime (CIROC), met als partners de Vrije Universiteit Amsterdam en de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Bijlagen

6. Interne bedrijfsvoering

5. Raad van Advies

4. Kennisverspreiding

3. Adviezing

3 Advisering

- 3.1 Nulmetingen en effectonderzoek
- 3.2 Advies inzake recidive
- 3.3 Subsidies

Onze accountmanagers, onderzoekers en onderzoeksbegeleiders kennen hun eigen onderzoeksveld door en door en kunnen daardoor hun partners op het kerndepartement ook adviseren over het nut van het gebruik van wetenschappelijk onderzoek bij voorbereiding en evaluatie van beleid. Soms is onderzoek al eens eerder gedaan, of kan er eenvoudig worden aangehaakt bij reeds lopend onderzoek. Dan weer is nieuw onderzoek nodig, gegeven de specifieke en nieuwe vragen die de opdrachtgever heeft. Het WODC ziet het echter ook als zijn taak om soms aan 'onderzoekspreventie' te doen. Immers, voor de beantwoording van sommige beleidsvragen is niet altijd 'zwaar' wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk, reden waarom er door het WODC ook wordt meegedacht over andere, vaak goedkopere manieren om antwoorden te vinden. De medewerkers van het WODC leveren daarnaast ook regelmatig advies los van concrete onderzoeksprojecten of worden als expert ingezet bij departementale commissies, of daarbuiten.

3.1 Nulmetingen en effectonderzoek

Regelmatig komt het voor dat er wensen of zelfs plannen zijn voor onderzoek dat pas (veel) later uitgevoerd zal worden. Dat komt vooral voor bij de evaluatie van wet- en regelgeving en van justitiële interventies. Deze effectmetingen kunnen pas na een aantal jaren na de invoering van die wetten, regels of interventies worden gedaan. Echter, om later over effecten wetenschappelijk verantwoorde uitspraken te kunnen doen, dienen er wel zogeheten nulmetingen plaats te vinden waarbij goed bedacht wordt wat er precies onderzocht moet worden. Uiteraard wordt, waar mogelijk, ook getracht de overige onderdelen van (quasi-)experimenteel design te realiseren. Dit soort beleidsevaluaties zal volgens het WODC de komende jaren alleen maar in aantal toenemen, enerzijds door de VBTB-systematiek, anderzijds doordat we verwachten dat directies steeds vaker een beroep op ons zullen doen om tijdig te worden geadviseerd.

Om hier aan te voldoen is het WODC sinds 2001 partner in zogeheten consultancyprojecten. Dat wil zeggen dat we met de beleidsdirecties aan tafel gaan zitten en gezamenlijk nagaan op welke manier we dat type onderzoek het best kunnen voorbereiden en opzetten. In het kader daarvan gaat het WODC in samenspraak met de beleidsdirecties na op welke manier de onderzoeken die de beleidsevaluaties moeten gaan begeleiden, goed kunnen worden voorbereid en opgezet. Op het gebied van Jeugd en Preventie zijn in 2003 consultancyprojecten gestart met betrekking tot Nachtdetentie en Intensieve Traject Begeleiding. Ook werd een begin gemaakt met onderzoek naar Schotloze detentie: het (gedeeltelijk) opheffen van bestaande differentiaties binnen het gevangeniswezen. In plaats daarvan wordt voor iedere gedetineerde een reïntegratieplan opgesteld. Beoogde doelen zijn het bevorderen van de reïntegratie van gedetineerden en het voorkomen van recidive.

Ronald Plasterk: 'Eye-opener'

Directeur van het Hubrecht Laboratorium – Nederlands Instituut voor Ontwikkelingsbiologie – en hoogleraar ontwikkelingsgenetica (UU) Ronald Plasterk maakte als voorzitter van de begeleidingscommissie van het onderzoek 'DNA-onderzoek in opsporing en bewijsvoering in strafzaken' – uitgevoerd door het Seminarie voor Bewijsrecht van de Universiteit Leiden – voor het eerst kennis met het WODC en met de praktijk van sociaal-wetenschappelijk onderzoek. 'Het was voor mij een eye-opener om te zien hoe een eenvoudige vraag als: hoeveel zaken worden opgelost door DNA-onderzoek, gigantisch gecompliceerd blijkt te zijn als je het netjes wil doen. Wat is een zaak? Wat is opgelost? Wanneer dankzij DNA-onderzoek? Dat is niet zo gemakkelijk voor het WODC, terwijl je het wel nodig hebt.' De maatschappelijke relevantie is heel groot, het is typisch iets waar de samenleving om vraagt. De beleidsrelevantie? 'Misschien is de politiek zó gespitst op uitbreiding van de DNA-toepassing dat dit onderzoek maar beperkte invloed heeft op beleid.'

3.2 Advies inzake recidive

In Nederland bestaat een grote diversiteit aan sancties en vormen van strafrechtelijke interventies. Via de WODC-Recidivemonitor worden deze op hun effectiviteit onderzocht. Met de ontwikkeling van de OBJD (Onderzoek- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie) en de inspanningen die de afgelopen jaren zijn gedaan om tot een eenduidig en operationeel systeem van recidivemetingen te komen, produceert het WODC voor strafrechtelijke interventies recidivecijfers, waaronder van alle sectoren van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) van het ministerie van Justitie.

3.3 Subsidies

Het WODC heeft in het verslagjaar subsidies verstrekt aan de volgende onderzoeken: Examining the consequences of the reduction in Afghanistan's heroin production; Uitspraken van de Raad van State ten aanzien van de AC-procedure; Zeer jeugdige delinquenten in Nederland; Al is de Leugen nog zo snel; Agressie en antisociaal gedrag justieel geplaatste meisjes en de bedrijfsvoering in de cocaïnehandel in Rotterdam.

Bijlagen

6. Interne bedrijfsvoering

5. Raad van Advies

4. Kennisverspreiding

4 Kennisverspreiding

- 4.1 Justitiële verkenningen (JV)
- 4.2 Onderzoeksdatabase
- 4.3 Informatiedesk
- 4.4 Jaarcongres en studiedagen
- 4.5 WODC-lezing
- 4.6 Statistische naslagwerken
- 4.7 WODC op het internet
- 4.8 International Victimology Website (IVW)
- 4.9 Bibliotheek en Documentatie

WODC-medewerkers zijn actief op het gebied van het bijeenbrengen van wetenschappelijke kennis en het verspreiden ervan. Die kennis is binnen het WODC in diverse vormen aanwezig. Uiteraard in de vorm van de expertise van de medewerkers, maar ook in de vorm van een loket-naar-buiten (de Informatiedesk), een gespecialiseerde bibliotheek (sociale wetenschappen, criminologie), documentatie, statistisch datamateriaal en zo voort. Om onze kennis te verspreiden, leveren onderzoekers wetenschappelijke publicaties aan bij binnen- en buitenlandse tijdschriften. Daarnaast organiseren we conferenties en studiedagen, faciliteren we lezingen, verzorgen we een elektronische nieuwsbrief en doen we meer en meer aan actieve kennisverspreiding via het internet door een eigen website te exploiteren (www.wodc.nl).

De verspreiding van kennis gaat ook via persberichten en andere voorlichtingsactiviteiten. In het verslagjaar mocht het onderzoeksrapport *Schimmige Werelden* zich in een warme belangstelling van de media verheugen: diverse optredens voor radio, en publicaties in dag- en weekbladen. Alle landelijke en vrijwel alle regionale dagbladen bespraken het rapport aan de hand van interviews en achtergrondreportages. Andere mediatrekkers waren de rapporten *Criminaliteit en Rechtshandhaving* en *Claims bij de rechtbank*. Hierna geven wij een beschrijving van een aantal andere activiteiten.

4.1 Justitiële verkenningen (JV)

Het tijdschrift *Justitiële verkenningen (JV)* verscheen in 2003 in een nieuwe outfit en bij een nieuwe uitgever, Boom Juridische uitgevers. Nieuw was ook dat de volledige inhoud van JV vanaf de dag van verschijning op de website van het WODC te lezen en te downloaden is. Naast de gebruikelijke najaarsaflevering waarin al het wetenschappelijk (beleids)onderzoek in Nederland op justitieel terrein wordt geïnventariseerd, verschenen acht themanummers over uiteenlopende onderwerpen. Veel belangstelling was er voor de thema's 'Rechter en samenleving' en 'Criminaliteit op zee'. Een nummer over Polen kreeg ruim aandacht in de pers. Ook meer ethisch-filosofisch getinte afleveringen over 'Vloeken, schelden en schimpen', 'Wraak' en 'Biotechnologie' vonden hun weg naar pers en publiek. De nummers over kosten-batenanalyses en mediation waren meer expliciet op beleidsmakers gericht. In laatstgenoemde JV waren onder meer de inleidingen te lezen van de sprekers op het WODC-jaarcongres Ruimte voor Mediation.

4.2 Onderzoeksdatabase

De onderzoeksdatabase van het WODC is het afgelopen jaar geheel vernieuwd. In deze database zijn gegevens opgeslagen over alle door het ministerie van Justitie in gang gezette onderzoeken. Iedere justitiemedewerker is nu, via een toegang op Justitiweb, in staat om snel inzicht te krijgen in recent afgeronde, lopende en voorgenomen onderzoeken. Verder bevat de onderzoeksdatabase gegevens over evaluatieonderzoeken binnen het ministerie van Justitie zoals gevraagd in de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid. Momenteel omvat de onderzoeksdatabase informatie over circa 350 onderzoeken.

4.3 Informatiedesk

Ook in 2003 zijn meer dan 400 ad hoc-vragen bij de informatiedesk van het WODC binnengekomen. Deze waren voornamelijk afkomstig van medewerkers van justitie en de media. Veel vragen konden beantwoord worden door een snelle levering van thematische literatuurlijsten of statistische overzichten, andere door het verwijzen naar de juiste personen en instanties.

4.4 Jaarcongres en studiedagen

In oktober van het verslagjaar hield het WODC zijn jaarlijkse congres over Mediation. Plaats van handeling was de Leeuwenhorst in Noordwijkerhout. Ruim 375 personen uit zeer uiteenlopende disciplines hebben dit congres

bezoekt. Prof. dr. Maurits Barendrecht, hoogleraar Aansprakelijkheidsrecht verbonden aan de Universiteit van Tilburg bleek een goede dagvoorzitter. Het WODC heeft in het verslagjaar ook een aantal kleinere studiedagen georganiseerd, soms naar aanleiding van de actualiteit, soms ook naar aanleiding van een afgerond onderzoek. Enkele voorbeelden zijn de Recidivemonitor, de Strafechtmonitor en de OBJD. Deze in-huis georganiseerde studiemiddagen werden onverkort goed bezocht. De huidige tijdelijke huisvesting stelt beperkingen aan het organiseren van interne workshops en kleine conferenties; in 2004 krijgt het WODC de beschikking over een betere zaal. Veel bezoek en media-aandacht kreeg vooral de extern – in CIROC-verband – gehouden studiedag over criminaliteit en zeehavens.

4.5 WODC-lezing

‘De vraag wat een verdachte heeft bewogen, wordt in de publieke opinie sinds het slot van de 20ste eeuw nog slechts zelden gesteld’, aldus prof. mr. Ybo Buruma in het begin van het verslagjaar. Het waren de eerste woorden van de eerste WODC-lezing *Veiligheid door Repressie: emotie of verstand*, die hij ten overstaan van 250 genodigden uitsprak in Pulchri Studio te Den Haag. De lezing van professor Buruma – die sinds 1 januari van het verslagjaar voorzitter is van de Raad van Advies van het WODC – vond plaats in het kader van een voortaan jaarlijks terugkerend evenement waarin het WODC terugblik op zijn prestaties in het afgelopen jaar en via een daartoe uitgenodigde spreker aandacht vraagt voor de resultaten van wetenschappelijke reflectie over een van de justitiële beleidsterreinen. De WODC-lezing krijgt in 2004 niet alleen een vervolg, zij wordt tevens uitgebreid met een kort symposium.

4.6 Statistische naslagwerken

In 2003 publiceerden het WODC en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) het statistische naslagwerk ‘Criminaliteit en Rechtshandhaving 2001’ (C&R 2001). Dit gezamenlijke rapport is de derde in een reeks. Het beschrijft de getalsmatige ontwikkelingen in criminaliteit, opsporing, vervolging, berechting en tenuitvoerlegging van sancties tot en met 2001. Uit de publicatie blijkt onder meer dat een kwart van de burgers, en meer dan de helft van de bedrijven en instellingen in 2001 slachtoffer is geweest van criminaliteit. De reactie van het Openbaar Ministerie en van de rechter bestaat steeds vaker uit enige vorm van straf. Met name het aantal vrijheidsstraffen is de laatste jaren fors gestegen. De toegenomen aandacht van justitie voor drugskoeriers op Schiphol heeft hieraan mede bijgedragen. Ook het aantal taakstraffen steeg sterk. De C&R-reeks blijkt veel geraadpleegd te worden door onder meer pers,

wetenschap en beleidsmakers. Om de informatie aan een nog groter publiek ter beschikking te stellen en zo up to date mogelijk te houden, is besloten C&R op het internet te gaan aanbieden. In de loop van 2004 zal C&R worden geactualiseerd met gegevens 2002 en 2003. Publicatie vindt plaats op de nieuwe WODC-website. De informatie zal voortdurend met de nieuwste cijfers worden aangevuld, en in verschillende formaten worden aangeboden (onder meer pdf en Excel).

4.7 WODC op het internet

Vanaf 1997 heeft het WODC op internet een eigen website www.wodc.nl. Het aantal bezoekers van de WODC-site blijft explosief stijgen. Ter vergelijking de cijfers van de afgelopen 4 jaar.

jaar	bezoekersaantal (afgerond)
2000	81.000
2001	112.500
2002	143.000
2003	377.000

Alle in 2003 uitgekomen WODC-rapporten zijn met volledige tekst (in pdf) en leesvervangende samenvatting op de WODC-site toegankelijk gemaakt. Voor zover mogelijk zijn ook de door het WODC gesubsidieerde onderzoeksrapportages met volledige tekst en samenvatting toegankelijk gemaakt. In het verslagjaar is ongeveer 15.000 maal gebruikgemaakt van de mogelijkheid gehele (of delen van) rapporten te downloaden.

Tevens is in het verslagjaar het in samenwerking met het Openbaar Ministerie ontwikkelde onderdeel 'Interventiestrategieën' (OM-IS) via de WODC-website toegankelijk gemaakt voor het brede publiek. Het bevat een overzicht van achtergronden van vormen van criminaliteit en mogelijke vormen van aanpak daarvan. Nieuw onderdeel is stalking, het onderdeel illegale vuurwapens is geheel vernieuwd. In 2003 is door bezoekers met name gekeken naar de onderdelen kinderporno op internet, voetbalvandalisme, illegale vuurwapens, seksueel kindermisbruik, en prostitutie.

4.8 International Victimology Website (IVW)

Het WODC exploiteert op verzoek van de Verenigde Naties sinds 1999 de International Victimology Website: <http://www.victimology.nl>. Dit is een online kenniscentrum voor beleidsmakers, onderzoekers en hulpverleners wereldwijd, die werkzaam zijn in het belang van slachtoffers van delicten en van machtsmisbruik. Momenteel biedt de website informatie uit en over

60 landen en beschikken de webmasters over een uitgebreid wereldwijd netwerk van instituten en experts. De site telt meer dan 1.100 links naar zowel unieke documenten op de eigen website als naar (materiaal op) andere websites. In het verslagjaar is na een grondige voorbereiding het transporteren van de inhoud van de website naar een database bijna voltooid. Hierdoor kunnen begin 2004 gebruikers eenvoudig informatie zoeken naar land en onderwerp. De *IVW newsflashes* – incidenteel verstuurd nieuwsberichten via e-mail – worden hoog gewaardeerd; de elektronische mailinglist telt nu ongeveer 1.400 abonnees. Het aantal bezoekers op de website bedraagt ruim 5.500 per maand, waarvan circa 60% meer dan 1 pagina bezoekt.

4.9 Bibliotheek en Documentatie

De inhoud van de criminologiecollectie van het WODC is in het verslagjaar op een aantal punten opgeschoond, verfijnd en nog meer toegespitst op de speerpunten van het WODC. Hierdoor is een slagvaardige, actuele werkbibliotheek ontstaan.

Veel aandacht werd besteed aan het beschikbaar maken van voor de gebruikers van de WODC-documentatie relevante en interessante elektronische informatiebronnen, zoals (inter)nationale abstractbestanden, elektronische tijdschriften enzovoort.

In 2003 werd onder de medewerkers van het WODC een klantonderzoek uitgevoerd met als doel de dienstverlening voor en samenwerking met de andere WODC-afdelingen verder uit te breiden en te verbeteren. Als gevolg daarvan werd nog in het verslagjaar begonnen met de samenwerking met andere afdelingen op het terrein van *onderzoekssyntheses*. Een goed voorbeeld daarvan is het MST-project (Modernisering Sanctietoepassing), waarin een documentair informatiespecialist als deelnemer aan het project zorg draagt voor uitgebreide (inter)nationale literatuur-searches en -selecties ter informatie en ondersteuning van de andere leden van de projectgroep.

Bijlagen

6. Interne bedrijfsvoering

5. Raad van Advies

5 Raad van Advies

- 5.1 Samenstelling
- 5.2 Werkwijze
- 5.3 Behandelde onderwerpen

5.1 Samenstelling

De Raad van Advies WODC bestond tijdens het verslagjaar uit:

- prof mr Y. Buruma, voorzitter
hoogleraar strafrecht, Katholieke Universiteit Nijmegen,
- drs V.N.S. Deconinck
journalist
- mr. S.J.A.M. van Gend
advocaat-generaal, verbonden aan het ressortparket Amsterdam
- mw mr N.A. Kalsbeek-Jasperse
Lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, ex-staatssecretaris van Justitie
- mw G.W. van Montfrans-Hartmann
organisatieadviseur
- prof dr P. Ponsaers
hoogleraar criminologie, Rijksuniversiteit Gent
- mr. D.J. van Dijk
lid van de Raad voor de Rechtspraak

5.2 Werkwijze

De Raad kwam dit verslagjaar tweemaal bijeen om de directeur te adviseren over onderwerpen die betrekking hadden op zowel het beleid als de prestaties van het WODC. Om de belangrijkste te noemen: het Jaarverslag 2002, de voortgang / afronding van de reorganisatie, continuering van onder interim-directeur ingezette aanpak op organisatorisch terrein, externe communicatie, de onderzoeksprogrammering, de nieuwe lijnen in onderzoeksfilosofie van het WODC (longitudinaal onderzoek, institutionele analyses, synthesestudies, datawarehousing) en de toekomstige externe audit van het WODC.

5.3 Behandelde onderwerpen

De Raad heeft in het verslagjaar gekeken naar de kwaliteit van het onderzoek van het WODC, zowel het intern als extern verrichte. Ook hebben de leden – ook individueel – suggesties gedaan voor een verdere profilering van de binnen het instituut aanwezige kennis op het brede terrein van justitie. Daarnaast is van gedachten gewisseld over de opbouw en het uiterlijk van de nieuwe WODC-website.

De adviesraad heeft met het managementteam discussie gevoerd over de wijze waarop de onderzoeksprogrammering totstandkomt, met name op het punt waaróm bepaald onderzoek wordt verlangd.

6 Interne bedrijfsvoering

- 6.1 De strategie
- 6.2 Personeel
- 6.3 Huisvesting
- 6.4 Managementinformatie
- 6.5 Handboek WODC
- 6.6 Ziekteverzuim
- 6.7 Opleidingsprogramma

6.1 De strategie

In het verslagjaar is veel energie gaan zitten in de implementatie van de nieuwe strategie voor het WODC, voortvloeiend uit de reorganisaties van afdelingen en hun activiteiten. Een reorganisatie binnen het huidige bedrijfsbureau heeft tot gevolg gehad dat de organisatie van de bedrijfsvoeringstaken is verbeterd, door onder meer duidelijker verantwoordelijkheden aan functionarissen toe te kennen.

6.2 Personeel

Op 31 december 2003 waren er 77 medewerkers in dienst bij het WODC, waarvan 63 op de formatie (met een fifty-fifty verdeling van mannen en vrouwen) en 14 tijdelijk. De vaste formatie is teruggebracht van 77 naar 69,7 fte in het kader van een opgelegde taakstelling.

6.3 Huisvesting

Sinds 2000 is het WODC gehuisvest in het pand Koninginnegracht 19 op een flinke kilometer van het departement van Justitie. Het pand biedt voldoende ruimte voor de activiteiten van het WODC, zij het dat workshop- en congresactiviteiten steeds beperkt plaats kunnen vinden. In 2004 zal een ruimte worden gecreëerd waarin bijeenkomsten voor 35-40 personen kunnen plaatsvinden. Naar het zich nu laat aanzien, zal het WODC pas in 2007 terugkeren naar het kerndepartement, zodra de algehele nieuwbouw daarvan zal zijn gerealiseerd.

6.4 Managementinformatie

In het verslagjaar is voortvarend gewerkt aan de verbetering van de interne bedrijfsvoering. Een voorwaarde voor optimale ondersteuning van alle medewerkers van het WODC door het bedrijfsbureau is goede managementinformatie. Ons managementinformatiesysteem (NAVISION) is in het 2e kwartaal van 2003 opgeleverd. Momenteel vindt een verdere 'fine-tuning' van het systeem plaats. Dit zal zich continueren in 2004. Tevens wordt bezien of de financiële module van NAVISION kan worden gebruikt om de financiële informatie betreffende het WODC, vanuit het Justitiebrede financiële systeem (JURIST) te extraheren.

6.5 Handboek WODC

Het handboek WODC, waarin de procedures, de *do's and don'ts* voor alle medewerkers zijn opgetekend is eind 2002 volledig herschreven en aangepast aan de vernieuwde processen binnen het WODC. Dit handboek nieuwe stijl is in het verslagjaar via de interne WODC-intranetsite aan het personeel aangeboden. Hierdoor is het beheer een stuk vergemakkelijkt en is het beschikbaar maken van actuele procesbeschrijvingen een feit.

6.6 Ziekteverzuim

Mede door de stringente hantering van de Wet verbetering poortwachter is het ziekteverzuim in 2003 bij het WODC beperkt gebleven (3,30%) en daarmee zelfs fors teruggelopen ten opzichte van 2002 (4,07%). Desondanks is in november van het verslagjaar een plan van aanpak vastgesteld om het ziekteverzuim nog verder terug te dringen.

6.7 Opleidingsprogramma

Ook in 2003 werden veel WODC-medewerkers in de gelegenheid gesteld hun kennis en ervaring te ontwikkelen door het volgen van cursussen, trainingen en workshops. Een jaarlijks op te stellen opleidingsprogramma zal daaraan, ook in de toekomst, vorm geven.

Specifiek voor de nieuwe medewerkers is een interne cursus georganiseerd, waarbij diverse externe docenten inleidingen geven in de voor het WODC relevante wetenschapsgebieden.

In het verslagjaar verzorgden prof. dr. H.G. van de Bunt, hoogleraar criminologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam een inleiding over de ontwikkeling van de criminologie in Nederland en daarbuiten. Dr. K. Rozemond, universitair hoofddocent strafrecht aan dezelfde universiteit, onderwees de WODC'ers in de algemene beginselen van het strafrecht en hoe daar in Nederland mee wordt omgegaan. Deze cyclus van inleidingen zal in 2004 worden voortgezet.

Bijlage A

Publicaties 2003

Reeks Onderzoek en beleid

The Dutch criminal justice system; organization and operation

Tak, P.J.P.

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC,

2e herz. dr., 2003

Onderzoek en beleid, nr. 205

Schimmige werelden; nieuwe etnische groepen en jeugdcriminaliteit

Kromhout, M., M. van San

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC, 2003

Onderzoek en beleid, nr. 206

De longstay afdeling van Veldzicht: een evaluatie

Kogel, C.H. de, C. Verwers

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC, 2003

Onderzoek en beleid, nr. 207

Sanctiecapaciteit 2007: een beleidsneutrale prognose

Moolenaar, D.E.G., G.L.A.M. Huijbregts

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC, 2003
Onderzoek en beleid, nr. 208

Claims bij de rechtbank

Eshuis, R.J.J.

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC, 2003
Onderzoek en beleid, nr. 209

Ruimte voor mediation: evaluatie van projecten bij de rechterlijke macht en gefinancierde rechtsbijstand

Combrink-Kuiters, L., E. Niemeijer, M. ter Voert, met medew. van

N. Dijkhoff, M. van Gammeren-Zoetewij, J. Kuppens

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC, 2003
Onderzoek en beleid, nr. 210

Criminaliteit en Rechtshandhaving 2001: Ontwikkelingen en samenhangen

Heide, W. van der, A.Th.J. Eggen (eindred.)

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC, 2003
Onderzoek en beleid, nr. 211

European sourcebook of crime and criminal justice statistics

WODC, Home Office, ESC

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC,
2e dr., 2003
Onderzoek en beleid, nr. 212

Het ophelderingspercentage nader beschouwd

Smit, P.R., F.P. van Tulder, R.F. Meijer, P.P.J. Groen

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC, 2003
Onderzoek en beleid, nr. 213

De competentiegrens van enkelvoudige kamers in strafzaken

Dijksterhuis, B.M., M.J.G. Jacobs, W.M. de Jongste

Den Haag, Boom Juridische uitgevers / Ministerie van Justitie, WODC, 2003
Onderzoek en beleid, nr. 214

Reeks WODC-cahiers

Thesaurus; Het criminaliteitsvraagstuk

Gestructureerde standaard trefwoordenlijst

Netburg, C.J. van (samenst.)

Den Haag, Ministerie van Justitie, WODC, 3e herz. dr., 2003
WODC Cahier 2003-1

Extern uitgevoerd onderzoek*De aard en omvang van arbitrage en bindend advies in Nederland*

A. Brenninkmeijer, M. van Ewijk, C. van der Werf
Leiden, Research voor Beleid / E.M. Meijers Instituut, 2002

Adoptiekinderen als volwassenen: vervolgonderzoek naar het functioneren van interlandelijk geadopteerden

W. Tieleman, J. van der Ende, F.C. Verhulst
Rotterdam, Erasmus MC – Sophia Kinderziekenhuis, 2003

Afronding en verantwoording: eindrapport onderzoeksproject Strafvordering 2001

G. Knigge, M.S. Groenhuijsen (red.)
Deventer, Kluwer, 2004

Alleenstaande minderjarige asielzoekers in Nederland: Ama-beleid en ama-instroom in Nederland en andere EU-landen, alsmede de deelname van ama's aan het Nederlandse onderwijs

M. Olde Monnikhof, H. van den Tillaart
Nijmegen, ITS, 2003

Analysekader voorstudie evaluatie Wet Bibob

V.L. Eiff, D. van Steensel, M.A. Luursema, P.A.J. van den Berg
Den Haag, Berenschot, 2003

Benutting HKS en ontwikkeling vangst-hervangstmethoden

M.J.L.F. de Cruyff, P.G.M. van der Heijden
Utrecht, Faculteit Sociale Wetenschappen Universiteit Utrecht, 2003

Coffeeshops in Nederland 2002: aantallen, gemeentelijk beleid en handhaving AHOJ-G criteria

B. Bieleman, P. Goeree, H. Naayer
Groningen, IntraVal, 2003

Detentie in de EBI: effecten en beleving van detentie in de Extra Beveiligde Inrichting

A.J.F.M. Kerkhof, K.C.M.P. Ferenschild, E.J.A. Scherder
Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2003

DNA-onderzoek in opsporing en bewijsvoering in strafzaken: DNA-nulmeting

L. Buitter, M.J. Dubelaar, N.C.W. Haesen, R. Malewicz, J.F. Nijboer, Th.A. Roos, L.G. Thoornvliet
Leiden, Universiteit Leiden, Seminarium voor Bewijsrecht, 2003

De doorwerking van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind in de Nederlandse rechtspraak

G.C.A.M. Ruitenber
Amsterdam, Vrije Universiteit, 2003

Evaluatie bijdrageregeling regionale samenwerking: eindrapport

KPMG Klynveld Accountants
Hoofddorp, KPMG, 2003

Evaluatie geschilbeslechting in consumentenzaken

H.W.J. Gelinck, M.A. de Bree, N.A.C. Schoof
Rotterdam, Legal Vision, 2002

Evaluatie instrumentarium Uitvoerings- en Handhavingstoets

I.E.M. de Vries
Amsterdam, Dijk 12 Beleidsonderzoek, 2003

Evaluatie integrale handhaving prostitutiebeleid: eerste resultaten van de pilots 'Stimulering Integrale Handhaving Prostitutiebeleid' die in het kader van Handhaven Op Niveau worden uitgevoerd

L. van Lier, P. Naber
Den Haag, ES&E, 2003

Evaluatie pilot Integrale Handhaving Escortbranche: eerste resultaten van de pilot 'Stimulering Integrale Handhaving Prostitutiebeleid Escortbranche' die in het kader van Handhaving op Niveau wordt uitgevoerd

P. Naber, L. van Lier
Den Haag, ES&E, 2003

Evaluatie pilot Meld Misdaad Anoniem: eindrapportage

M. de Groot, R. Haverlag, R. Vogelaar
Rotterdam, Blauw Research, 2003

Evaluatie project verkorting doorlooptijden jeugdstrafrechtketen

B. van Dijk, Y. van Heerwaarden, P. van Amersfoort
Amsterdam, DSP Groep, 2003

Evaluatie van de voorlichting van Bureau VIA aan aspirant adoptieouders

S.F.M. van Wersch, K.G. Luijkx, C.A.M. Pardoel, P.A.M. van den Akker,
met medew. van M.J.A. Feltzer
Tilburg, IVA Tilburg, 2002

Evaluatie verstekregeling in strafzaken

W.E.C.A. Valkenburg, P.D. van Hees, P.A.W. Verboort
Tilburg, Universiteit van Tilburg, 2002

Fysieke bestraffing van kinderen: een inventarisatie van wettelijke verboden in vier Europese landen

L. Kooijman, I.J. ten Berge, A.M. Oostveen
Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn
S.I., NIZW, 2003

De gevolgen van de jurisprudentie van de Raad van State voor de AC-procedure

G.G. Lodder
Leiden, Universiteit Leiden, 2003

Een gunstig aanbod: een onderzoek naar de werking van het Transactiebesluit milieudelicten

A.B. Blomberg, S. Verberk, F.C.M.A. Michiels
Utrecht, Centrum voor Omgevingsrecht en Beleid/NILOS, 2002

Handhaving afvalstoffenregeling

G. Frederiks, H.B.J.A. van Kessel, H. ten Holt, K.A. Klein Koerkamp,
A.W. van Bergen
Nijmegen, NovioConsult, 2003

Handhaving Leerplichtwet: HON-pilotproject Breda: evaluatierapport

P.F.M. Boekhoorn, met medew. van W. Waelen, T.E.A.M. Speller
Nijmegen, BBSO, 2003

Huwelijksgoederenrecht: een opinieonderzoek onder de Nederlandse bevolking

J.P. Groeneveld
Amsterdam, NIPO, 2002

In de greep van de groep: een onderzoek naar een Marokkaanse problematische jeugdgroep: eindrapport

F. van Gemert, M. Fleisher
Amsterdam, Regioplan Beleidsonderzoek, 2002

Inspannen tegen XTC: indicatoren voor het monitoren van de XTC-aanpak

J. Snippe, F. Oldersma, B. Bieleman
Groningen / Rotterdam, Intraval, 2002

Inspannen tegen XTC: eerste meting: stand van zaken 2002 nota

'Samenspannen tegen XTC'
J. Snippe, A. Kruize, B. Bieleman
Groningen, Intraval, 2003

Integrale handhaving: een onderzoek naar vormen van integrale handhaving van het beleid ten aanzien van openbare inrichtingen

V.J.J.M. Bekkers, H.J.M. Fenger, V.M.F. Homburg, A.B. Ringeling,
met medew. van L.J.J. Rogier
Rotterdam, Erasmus Universiteit (EUR), 2003

Jonge Antilliaanse immigranten en hun voogden: de leefsituatie van Antilliaanse jongeren die met en zonder wettelijk gezag in Nederland verblijven

M. Steketee, C. Ex, S. Tan, E. Kromontono
Utrecht, Verwey-Jonker Instituut, 2003

(Kansspel)toezicht in binnen- en buitenland: beschrijving van Nederlandse toezichthouders en buitenlandse Kansspel-toezichthouders: achtergronddocument

R.C. Hannema
Amersfoort, DHV Milieu en Infrastructuur BV, 2003

Kleine stappen vooruit: evaluatie van de invoering van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)

B. Rovers, R. Bleijendaal
's-Hertogenbosch, Bureau voor Toegepast Veiligheidsonderzoek (BTVO),
2003

Lokale regelgeving voor openbare inrichtingen: de belasting en handhaafbaarheid van gemeentelijke vergunningstelsels

A.J.H. Smallembroek, E.C.M. Kingma-Smits
Den Haag, SGBO, 2003

Meting van niet-gedoogde cannabisaanbieders: haalbaarheidsstudie in opdracht van de afdeling

N. Maalste, I. Jansen, E. de Bie
Den Haag, ES&E, 2002

Minderjarigen als procespartij? een onderzoek naar de bijzondere curator en een formele rechtsingang voor minderjarigen

M.J. Steketee, A.M. Overgaag, K.D. Lünemann
Utrecht, Verwey-Jonker Instituut, 2003

De minimumstraf: een verkennende studie naar het voorkomen van minimumstraffen in Frankrijk, België, Duitsland, Engeland en Wales

A.M. van Kalmthout, P.J.P. Tak
Nijmegen, Wolf Legal Publishers (WLP), 2003

Opvang ex-gedetineerden: verslag van een onderzoek naar de maatschappelijke opvang van ex-gedetineerden

J. van den Braak, A. van Burik, P. Jansen, A. van Montfoort, E. Veltkamp, R. van Vianen, B. Vogelvang
Woerden, Adviesbureau Van Montfoort, 2003

Onderzoek 'Bewaren verkeersgegevens door telecommunicatieaanbieders'
Stratix

Schiphol, Stratix, 2003

Onderzoek naar internationale rechtsbijstandstelsels

J.M. Barendrecht, C.M.C. van Zeeland
Tilburg, Universiteit van Tilburg, 2003

Overdrachtsdocument 'nulmeting en evaluatiekader Wet Bibob'

V.L. Eiff, D.A. van Steensel, M.A. Luursema, P.A.J. van den Berg
Utrecht, Berenschot, 2003

De particuliere beveiliging bewaakt? evaluatie regelgeving particuliere beveiligingsorganisaties: eindrapport

H. Batelaan, J. Bos
Amsterdam, Regioplan Beleidsonderzoek, 2003

Plea bargaining in de Verenigde Staten en in Engeland en Wales

C.H. Brants, B. Stapert
Utrecht, Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen, 2003

Politiegegevens in Europees perspectief

M.M. Egelkamp, A.G. Mein
Den Haag, ES&E, 2003

Politiemonitor bevolking 2003; landelijke rapportage

De praktijk van de criminaliteitsanalyse
H. Moerland, F. Boerman
Rotterdam /Den Haag, Erasmus Universiteit Rotterdam / Elsevier, 2003

De praktijk van mediation in ons omringende landen: een vergelijkend onderzoek verricht in opdracht van het Ministerie van Justitie

A. de Roo, R. Jagtenberg
Rotterdam, Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR), 2003

Prevalentie van criminogene factoren bij mannelijke gedetineerden in Nederland

B.O. Vogelvang, A. van Burik, L.M. van der Knaap, B.S.J. Wartna
Woerden, Adviesbureau van Montfoort, 2003

Resultaten nulmeting Wet Bibob 2002

V.L. Eiff, D.A. van Steensel, M.A. Luursema, P.A.J. van den Berg
Utrecht, Berenschot, 2003

Een spel met grenzen: de Nederlandse casinomarkt: eindrapport

A. Pemberton, A. Oostdijk, J. Wils, C. van der Werf
Leiden, Research voor Beleid, 2002

*De staat van handhaving: analyse verlening en handhaving vergunningen in
13 casusgemeenten*

Andersson Elffers Felix
Utrecht, Andersson Elffers Felix 2002

Stabiliteit van Coïntegratie-relaties

H.P. Boswijk, R.P. Wolthoff
Amsterdam, Stichting voor Economisch Onderzoek der Universiteit van
Amsterdam, 2003

SWOT-analyse modellen Veiligheidsketen

M. Biermans, M. van Leeuwen
Amsterdam, Stichting voor Economisch Onderzoek der Universiteit van
Amsterdam, 2003

Uit onverdachte bron: evaluatie van de keten ongebruikelijke transacties

W. Faber, A.A.A. van Nunen
Oss, Faber organisatievernieuwing bv, 2003

Uitvoeringsconsortium Projectbureau Politiemonitor

B&A Groep Beleidsonderzoek en -advies / Intomart
Den Haag/Hilversum, B&A Groep Beleidsonderzoek en -advies / Intomart,
2003

Verklaringsmodel tbs-instroom

E. Felsö, M. van Leeuwen, J. van Seters
Amsterdam, Stichting voor Economisch Onderzoek der Universiteit van
Amsterdam, 2003

Vernieuwd toezicht op de kansspelen: eindrapportage

J.H.K.C. Soer,
Amersfoort, DHV Milieu en Infrastructuur BV, 2003

*Voor geld of Van Gogh? au pairs en hun gastgezinnen in Nederland: evaluatie
au pair regeling*

E. Miedema, B. Post, C. Woldringh
Nijmegen, ITS wetenschap voor beleid en samenleving, 2003

De vraag naar tbs: haalbaarheidsstudie naar een voorspelmodel voor de vraag naar tbs

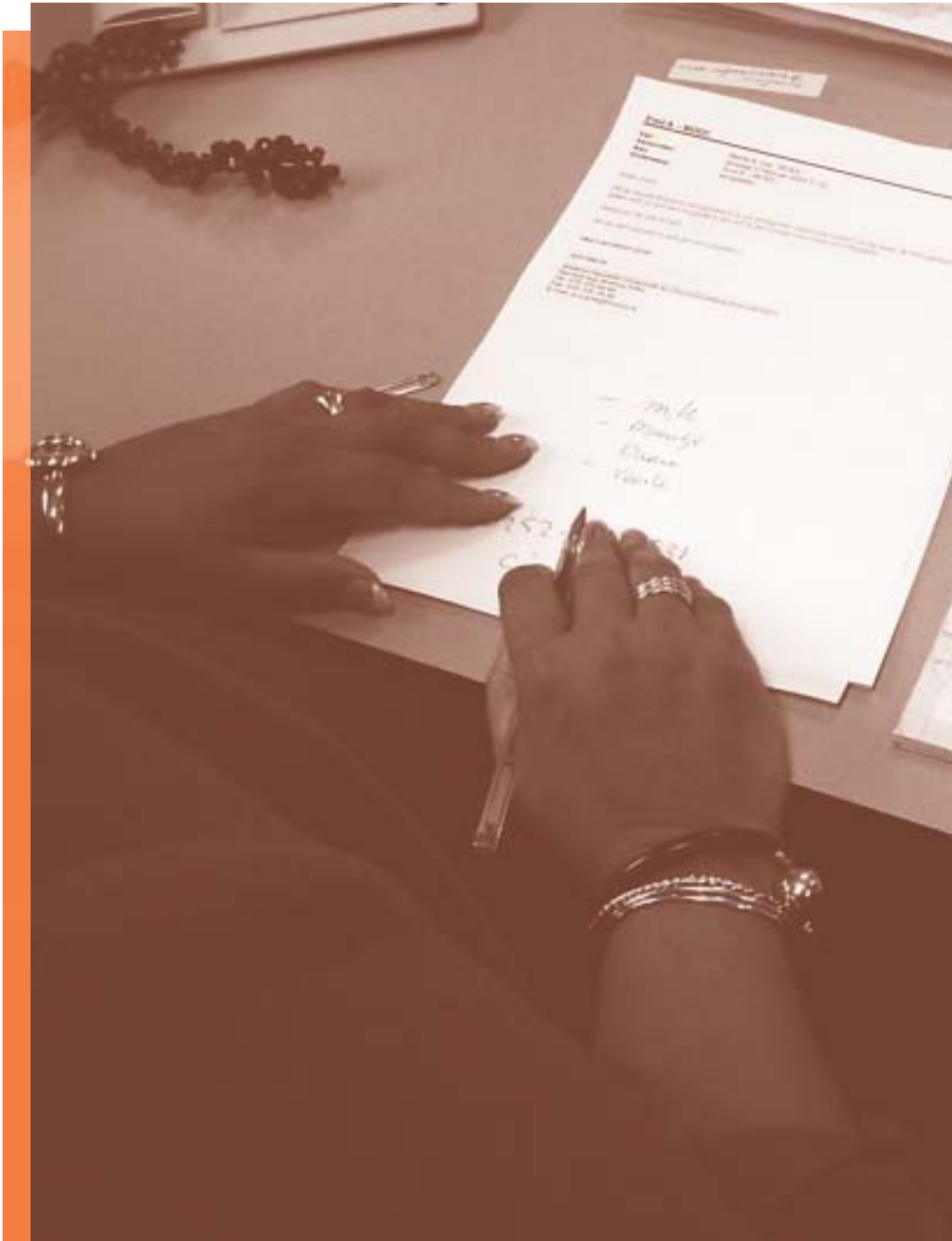
FA. Felsö, FA., J.J.M. Theeuwes

Amsterdam, UvA; Stichting voor Economisch Onderzoek (SEO), 2002

XTC over de grens: een studie naar XTC-koeriers en kleine smokkelaars

H. van de Bunt, D. Kunst, D. Siegel, met medew. van G. Beijers, J. Pauwelsen

Rotterdam, Erasmus Universiteit, 2002

Bijlage B

Wetenschappelijke artikelen

Aronowitz, A.A.

Trafficking in Human Beings. An International Perspective

In: H.G. van de Bunt, D. Siegel, D. Zaitch (eds.), *Global Organised Crime: Trends and developments*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 2003, p. 85-95

Baas, N.

Mediation in de civiele en bestuursrechtelijke praktijk

Tijdschrift voor Mediation, jrg. 6, nr. 4, 2002, p. 70-77

Bunt, H.G. van de, E.R. Kleemans

Transnational organized crime in the Netherlands – ‘organized crime monitor’ research

CIROC Newsletter, nr. 2, 2003, p. 1-3

Daalder, A.L., A.A.M. Essers

Seksuele delicten in Nederland

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 45, nr. 4, 2003, p. 354-368

Eshuis, R en M. ter Voert

De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van rechters; van insiders- naar outsidersperspectief

Justitiële verkenningen, jrg. 29, nr. 1, 2003, p. 74-90

Ferwerda, H., E.R. Kleemans, D. Korf, P. van der Laan (red.),

Themanummer ‘Veelplegers’

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 45, nr. 2, 2003

Ferwerda, H., E.R. Kleemans, D. Korf, P. van der Laan

Veelplegers. Een overzicht

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 45, nr. 2, 2003, p. 110-118

Jacobs, M., A. Essers

De misdaad van de straat: achtergronden van veelplegers

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 45, nr. 2, 2003, p. 140-152

Kleemans, E.R.

Daders aan het woord

Tijdschrift voor Criminologie, jrg. 45, nr. 4, 2003, p. 329

Kleemans, E.R.

De ‘homo economicus’ in de criminologie

In: N. Mol, N. Groenendijk, P. de Vries (red.), *Promotieboek voor Boorsma*, Enschede, Universiteit Twente, 2003, p. 191-204

Kleemans, E.R., H.G. van de Bunt

The social organisation of human trafficking

In: H. van de Bunt, D. Siegel, D. Zaitch (eds.), *Transnational Organized Crime. Current developments*, Deventer, Kluwer Law International, 2003, p. 97-104

Kromhout, M., M. van San

Nieuwe criminele jeugd

SEC Tijdschrift over samenleving en criminaliteitspreventie, jrg. 17, nr. 4, 2003, p. 17-19

Kruissink, M.

Jeugdreclassering op het rechte pad?

Proces, Tijdschrift voor berechting en reclassering, jrg. 82, nr. 1, p. 24-31

Niemeijer, E., L. Combrink-Kuiters

De evaluatie van de twee landelijke mediationprojecten

Tijdschrift voor Mediation, jrg. 7, nr. 4, 2003, p. 76-83

Niemeijer, E., L. Combrink-Kuiters

Mediation in de justitiële infrastructuur, 'de evaluatie van de twee landelijke mediationprojecten'

Justitiële verkenningen, jrg. 29, nr. 8, 2003, p. 8-21

Niemeijer, E., N. Huls, H. Jungmann

Can voluntary debt settlement and consumer bankruptcy coexist?

The development of Dutch insolvency law

In: J. Nieuni-Kiesilainen, I. Ramsay, W.C. Whitpond, *Consumer Bankruptcy in global perspective*, Oxford/Portland, Hart Publishing, 2003, p. 303-318

Smit P.R., C.J.H. Bijleveld

Homicide in the Netherlands: On the Structuring of Homicide Typologies

In: M. D. Smith, P.H. Blackman (eds.), *The Relationship Between Non-Lethal and Lethal Violence: Proceedings of the 2002 Annual Meeting of the Homicide Research Working Group*, Chicago: Homicide Research Working Group, 2003

Smit, P., C. Bijleveld, M. Brouwers, R. Loeber and P. Nieuwbeerta

Differences between convicted violent offenders: completed and attempted homicides and aggravated assaults

In: C.R. Block and R.L. Block (eds.), *Public Health and Criminal Justice Approaches to Homicide Research. Proceedings of the 2003 Meeting of the Homicide Research Working Group*, Chicago, Illinois: HRWG Publications, 2003

Voert, M. ter

Vraag en aanbod gefinancierde rechtshulp in beeld

In: M.S. Houwerzij; (red.), *De toekomst van de gefinancierde rechtshulp*
Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2003, p. 23-34

Bijlage C

Overige wetenschappelijke publicaties

Andrade, L., J.J. Caraveo-Anduaga, P. Berglund, R.V. Bijl, R. de Graaf, W. Vollebergh, E. Dragomirecka, R. Kohn, M. Keller, R.C. Kessler, N. Kawakami, C. Kilic, D. Offord, T.B. Ustun, H.-U. Wittchen
The epidemiology of major depressive episodes: results from the International Consortium of Psychiatric Epidemiology (ICPE) Surveys
International Journal of Methods in Psychiatric Research, jrg. 12, nr. 1, 2003, p. 3-21

Aronowitz, A.A., M. Peruffo
Trafficking of Human Beings and Related Crimes in West Africa, in: C. Sumner, The Blackwell Companion to Criminology
Malden, Ma., Blackwell Publishers, September 2003

Baas, N.
Forumshopping: literatuurverkenning
Den Haag, WODC, 2003

Baas, N.
Stalking
Databank Interventiestrategieën, Openbaar Ministerie/WODC, 2003
http://www.minjust.nl/b_organ/WODC/omis/index/stalking/index.htm

Bijl, R.V., R. de Graaf, E. Hiripi, R.C. Kessler, R. Kohn, D.R. Offord, T.B. Ustun, B. Vicente, W.A.M. Vollebergh, E. Walters, H.-U. Wittchen
The prevalence of treated and untreated mental disorders in five countries
Health Affairs, jrg. 22, May/June, 2003, p.122-133

Dijksterhuis, B.M., M.J.G. Jacobs, W.M. de Jongste
De competentiegrens van enkelvoudige kamers en strafzaken
Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2003

Graaf, R. de, R.V. Bijl, J. Spijker, A.T.F. Beekman, W.A.M. Vollebergh
Temporal sequencing of lifetime mood disorders in relation to co morbid anxiety and substance use disorders. Findings from the Netherlands Mental Health Survey and Incidence Study
Social Psychiatry Psychiatric Epidemiology, jrg. 38, nr. 1, 2003, p. 1-11

Gray, A., F.L. Leeuw, B. Jenkins (eds.),
Collaboration in public services: the challenge for evaluation,
Comparative Policy Analysis series, Transaction Books, New Brunswick,
Comparative Policy Analysis, Vol X, 2003

Hanssen, M.S.S., R.V. Bijl, W. Vollebergh, J. van Os
Self-reported psychotic experiences in the general population: a valid screening tool for DSM-III-R psychotic disorders?

Acta Psychiatrica Scandinavica, jrg. 107, 2003, p. 369-377
Janssen, I., M. Hanssen, M. Bak, R.V. Bijl, R. de Graaf, W. Vollebergh,
K. McKenzie, J. van Os
Discrimination and delusional ideation
British Journal of Psychiatry, jrg. 182, January, nr. 1, 2003, p. 71-76

Knaap, L.M. van der
*Competentiegerichte assessment voor jongeren in de jeugdzorg. Ontwikkeling
van een instrument*
Amsterdam/Duivendrecht, PI Research, 2003
Proefschrift Universiteit Leiden

Kruijshaar, M., N. Hoeymans, R.V. Bijl, J. Spijker, M.L. Essink-Bot
*Levels of disability in major depression. Findings from the Netherlands
mental Health Survey and Incidence Study (NEMESIS)*
Journal of Affective Disorders, jrg. 77, 2003, p. 53-64

Leeuw, F.L.
Evaluation in Europe
In: R. Stockmann (Hrsg.), Evaluationsforschung, Stuttgart, Leske & Budrich,
2003, p. 53-79

Leeuw, F.L.
*External evaluations of schools and higher education institutes: trends, topics
and theories*
In: D. Kristoffinson (ed.), Comparing educational evaluation systems,
Kopenhagen, 2003, hoofdstuk 1, p. 9-22

Leeuw, F.L.
Evaluation and New Public Management in the Netherlands
In: H. Wollmann (ed.), Evaluation in public sector reform, Concepts and
practice in international perspective, Cheltenham, UK, Edward Elgar, 2003,
p. 104-118

Leeuw, F.L.
*Reconstructing program theories: methods available and problems to be
solved*
American Journal of Evaluation, jrg. 24, nr. 1, 2003, p. 5-20

Leeuw, F.L.
Toezicht in het hoger onderwijs; denkkaders voor een woelige tijd
Th&Ma, Tijdschrift voor Hoger Onderwijs en Management, jrg. 3, 2003,
p. 18-23

Meijer, R.F., M. Grapendaal, M. van Ooyen, B. Wartna, M. Brouwers, A. Essers
*Geregistreerde drugcriminaliteit in cijfers, Achtergrondstudie bij het
Justitieonderdeel van de Nationale Drugmonitor, Jaarbericht 2002*
Den Haag, WODC, 2003

Ooyen-Houben, M. van, W. Werdenich, G. Waidner e.a.
Description of QCT systems in Europe
Nederlandse bijdrage aan de QCT systems description, Final Report
<http://www.kent.ac.uk/eiss/projects/qct%20europe>

Os, J. van, M. Hanssen, M. Bak, R.V. Bijl, W. Vollebergh
Do urbanicity and familial liability co participate in causing psychosis?
American Journal of Psychiatry, jrg. 160, 2003, p. 477-482

Sandfort, T.G.M., R. de Graaf, R.V. Bijl
*Same-sex sexuality and quality of life: Findings from the Netherlands Mental
Health Survey and Incidence Study (NEMESIS)*
Archives Sexual Behavior, jrg. 32, nr. 1, 2003, p.15-22

Thiel, S. van, en F.L. Leeuw
De prestatieparadox in de publieke sector
Beleidswetenschap, jrg. 17, nr. 2, 2003, p. 23-144

Vogelvang, B.O., A. van Burik, L.M. van der Knaap, B.S.J. Wartna
*Prevalentie van criminogene factoren bij mannelijke gedetineerden in
Nederland*
Woerden, Adviesbureau Van Montfoort, 2003

Bijlage D

Nevenactiviteiten en externe optredens

Prof. dr. F.L. Leeuw (Directeur)

Tevens als hoogleraar verbonden aan de Universiteit Utrecht

Lidmaatschappen

- Immediate Past President European Evaluation Society
- Voorzitter VIDE, Beroepsvereniging voor toezichthouders, inspecteurs, handhavers en evaluatoren
- Lid Bestuur Stichting Woob (Wetenschappelijk Onderzoek Openbaar Bestuur, Den Haag/NSOB)
- Kerndocent Beleidstheorieën/Overheidsbeleid NSOB, Den Haag
- Lid Editorial Board 'Evaluation: the international journal of theory, research and practice' (Sage Publications)
- Lid Interval Group on Program and Policy Research
- Lid Raad van Advies Inspectie Verkeer en Waterstaat

Externe optredens

- 26 februari 2003: Lezing 'taking our own medicine: how to evaluate quality', Assurance Agencies, Barcelona
- 22 mei 2003: Lezing Doelmatigheid van de politie, Raad van Hoofddoelmatigheid/LSOP, Voorschoten
- 14 juni 2003: Lezing over kwaliteitsmetingen en evaluatieonderzoek, Universiteit van Tilburg
- 26 juni 2003: Lezing Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en beleids-evaluatie, Congres ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Inspectie
- 3-4 juli 2003: Lezing theory/driven evaluations, World Bank – Carlton University Ottawa, Canada
- 9 september 2003: Lezing over theory-driven evaluatieonderzoek, Ministerie van Financiën
- 17 oktober 2003: Lezing over inspectieonderzoek vs. evaluatieonderzoek, Standing international Conference of General and regional Inspectorates of Europe, Wenen
- 25 november 2003: keynote speech 'valuing learning/learning valuing', Sixth L11E/conference, Helsinki

Dr. R.V. Bijl

Afdelingshoofd Asiel en Migratie (ASMI)

**Afdelingshoofd (wnd.) Criminaliteitspreventie, Slachtofferzorg,
Jeugdbescherming en Sanctietoepassing (CRSA)**

Lidmaatschappen

- Lid Stuurgroep NWO-Programma 'Bindende Kracht van Familierelaties'
- Referent Acta Psychiatrica Scandinavica (peer-reviewed tijdschrift)
- Referent Social Psychiatry Psychiatric Epidemiology (peer-reviewed tijdschrift)

- Referent bij VIDI-Programma van ZorgOnderzoek Nederland/ NWO Med Wetenschappen (ZON/MW)
- Campbell Collaboration Steering Group

Externe optredens

- 20 mei 2003: voorzitter WODC-studiemiddag Terugdringen Recidive. Den Haag
- 17 juni 2003: lezing 'Gebruik van WODC-recidivemonitor in de forensische psychiatrie'. Studiemiddag Rob Giel Onderzoekscentrum, Beilen
- 2 september 2003: lezing 'Kwaliteitsborging bij evaluatie-onderzoek'. Studiemiddag Algemene Rekenkamer, Den Haag
- 30 oktober 2003: voorzitter Engelstalige workshop 'voluntary vs. Compulsory mediation', WODC-Mediationcongres, Noordwijkerhout

Dr. E. Niemeijer

**Afdelingshoofd Regelgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand
Tevens universitair hoofddocent criminologie, Vrije Universiteit**

Lidmaatschappen

- Bestuur Nederlandse Vereniging voor Kriminologie
- Redactieraad *Justitiele Verkenningen*
- NWO Programmacommissie Stimulerings Actie Rechtswetenschappelijk Onderzoek ('SARO')

Externe optredens

- 23 mei 2003: Voorzitter Workshop Criminaliteitsbeleid, NVK-congres
- 30 september 2003: Lid panel jubileumcongres Verwey-Jonker Instituut
- 30 oktober 2003: WODC-congres Ruimte voor Mediation, Noordwijkerhout (lezing en voorzitter Workshop)

Mw. dr. Marijke ter Voert

Externe optredens

- 5-8 juni: Judicial impartiality: Checks and balances of challenge, exemption and a code of conduct. Paperpresentatie, Law and Society Association, Pittsburg, USA
- 23 mei 2003: Vraag en aanbod gefinancierde rechtshulp in beeld, lezing voor conferentie 'De toekomst van de gefinancierde rechtshulp', Universiteit van Tilburg
- 30 oktober 2003: Voorzitter Workshop WODC-congres Ruimte voor Mediation, Noordwijkerhout

Drs. Roland Eshuis

Lidmaatschappen

- Expert/consultant European Commission for the Efficiency of Justice

Externe optredens

- 26 maart 2003: Erasmus Universiteit Rotterdam. Lezing Meesterweek: 'Niet vaker, maar meer! Trends in civielrechtelijke claims die voor de rechter worden gebracht
- 5-8 juni 2003: 'Judges Sidelines'. Paperpresentatie, Law and Society Association, Pittsburg, USA
- 30 oktober 2003: Voorzitter workshop WODC-congres Ruimte voor Mediation, Noordwijkerhout
- 3 december 2003: European Commission for the Efficiency of Justice; presentatie 'Evaluation scheme'

Mw. dr. Alexis Aronowitz*Externe optredens*

- 2-5 oktober 2003: 3rd Conference on Migration, Culture Conflict, crime and Terrorism Bilgi University, Istanbul, Turkey 'The UN Global Programme Against Trafficking in Human Beings: progress and Initial Findings from the Pilot Project "Coalitions Against Trafficking in Human Beings in the Philippines – Phase 1"'

Mw. drs. Annelies Daalder*Lidmaatschappen*

- lid klankbordgroep 'Uitgaansgeweld' van de Algemene Rekenkamer
- lid begeleidingscommissie 'Zedencriminaliteit in Nederland' van de Nederlandse Politie Academie
- lid kernredactie SEC, Tijdschrift over samenleving en criminaliteitspreventie
- Gastredacteurschap Tijdschrift voor Criminologie, themanummer over seksuele delinquenten

Externe optredens

- 3 april 2003: Presentatie over prostitutie in Nederland, bijeenkomst over prostitutie (ProCentret, Kopenhagen)
- 10 april 2003: Symposium 'stop geweld achter de voordeur' over huiselijk geweld bij allochtonen
- 23 mei 2003 Presentatie over prostitutie (NVK-congres Amsterdam)
- 20 juni 2003: Bijeenkomst van Daphne/STOP in Kopenhagen, presentatie over seksueel misbruik en vermiste kinderen in Nederland
- 10 oktober 2003: Bijeenkomst van Daphne/STOP in Lissabon, presentatie over seksueel misbruik en vermiste kinderen in Nederland
- 21 oktober 2003: Conferentie 'Geweld in huis, hulpverlening aan allochtone gezinnen', presentatie over huiselijk geweld bij allochtonen
- 30 oktober 2003: voorzitter van de workshop 'De praktijk van mediation bij twee projecten' (WODC-congres)

Mw. dr. Marianne van Ooyen-Houben

Lidmaatschappen

- lid begeleidingscommissie extern (VWS) Monitoringsonderzoek amusementscentra
- referent bij het onderzoeksprogramma Verslaving van Zorg Onderzoek Nederland
- lid Coördinatiepunt Assessment en monitoring nieuwe drugs (CAM) bij VWS

Externe optredens

- 4 maart 2003: Experts Group on Technical Challenges to the Drug Community, UNODC/ONDCP, Vienna International Centre, Wenen. Over de XTC-aanpak in Nederland en de opzet van het XTC-onderzoek: a combined effort to combat XTC in the Netherlands
- 23 mei 2003: Congres Nederlandse Vereniging voor Kriminologie, Amsterdam. Over de drangaanpak voor verslaafden: De War on drugs-gerelateerde criminaliteit
- 25 juni 2003: meeting Counternarcotics Analysts Meeting USA/NL, Ministerie van Justitie, Den Haag. Presentatie over 'Technical Challenges to the measurement of sources/production of drugs'
- 31 oktober 2003: Expertmeeting Werkgroep Interventiematrix Verslaving, Terugdringen Recidive, Utrecht. Over de drangaanpak voor verslaafde veelplegers
- 13 november 2003: Forum Alcohol en Drugs Onderzoek 2003, Utrecht. Over de drangaanpak van drugsverslaafden

Mw. drs. Martine Blom

Externe optredens

- 23 mei 2003: Recidivecijfers als indicatie van de effectiviteit van sancties. (presentatie op het NvK-congres)

Mw. dr. Leontien van der Knaap

Externe optredens

- 23 mei 2003: 'Criminogene factoren bij Nederlandse gedetineerden', (i.s.m. Bouke Wartna; Congres van de Nederlandse Vereniging voor Kriminologie (NVK))

Mw. dr. Katy de Kogel

Externe optredens

- 7 juli 2003: Risk assessment in a long stay population: experiences with the HCR-20. Psychology & Law International Interdisciplinary Conference (Edinburgh 7-12 juli)

- 24 september 2003: Presentatie WODC-rapport: De longstay afdeling van Veldzicht; een evaluatie. Studiemiddag in Forensisch Psychiatrisch Centrum Veldzicht

Mw. dr. Mariska Kromhout

Externe optredens

- 9 april 2003: Marokkaanse jongeren en residentiële hulpverlening. Workshop gegeven op het NVSPH-congres, RAI Amsterdam
- 23 mei 2003: Jonge vluchtelingen en criminaliteit. Paper gepresenteerd op congres Nederlandse Vereniging voor Kriminologie, Amsterdam
- 27-30 augustus 2003: Juvenile delinquency among ethnic minorities in the Netherlands. Paper presented at the 3d annual conference of the European Society of Criminology, Helsinki, Finland

Drs. Bouke Wartna

Externe optredens

- 20 februari 2003: Bijdrage WODC aan Terugdringen Recidive. Presentatie tijdens WODC-studiemiddag
- 23 mei 2003: Afdoeningen van strafzaken van veelplegers. presentatie op het NvK-congres, Amsterdam (i.s.m. N. Tollenaar)
- 28 augustus 2003: Reconviction rates in the Netherlands, presentatie op het ESC-congres, Helsinki, (i.s.m. M. Blom)
- 29 augustus 2003: Large scale recidivism research in Europe. The state of affairs presentatie op het ESC-congres, Helsinki (i.s.m. N. Tollenaar en L. van der Knaap)
- 30 augustus 2003: Court decisions in the criminal careers of frequent offenders, presentatie op het ESC-congres, Helsinki (i.s.m. L. van der Knaap)

Drs. Paul Smit

Lidmaatschappen

- Homicide Research Working Group
- European Society of Criminology
- Expert Group on Crime and Criminal Justice Statistics (Council of Europe)
- EUCPN subgroup on Crime and Victimization
- Commissie van Advies voor de Statistieken op het gebied van Rechtsbescherming en Veiligheid
- Hogeschooldocent Haagse Hogeschool

Externe optredens

- 24 april 2003: Introductie cursus WODC
- 6-8 juni 2003: Compiling and using comparable cross-national data; poster session (Sacramento)

- 7 juni 2003: Differences between convicted violent offenders: Completed and attempted homicides and serious assaults (Sacramento)
- 29 augustus 2003: Differences between convicted violent offenders: Completed and attempted homicides and serious assaults (Helsinki)
- 30 augustus 2003: A comparison in terms of effectiveness of law enforcement and severity of sanctions and measures between 18 European countries (Helsinki)
- 31 oktober 2003: Universiteit Leiden, opleiding Criminologie
- 11 november 2003: Crime trends in the EU (Rome)
- 13 november 2003: Internationale Vergelijkingen Criminaliteit en Rechtshandhaving (Zutphen)

Mw. dr. Debora Moolenaar

Externe optredens

- 14 januari 2003: Justitieketenmodellen (Centraal Planbureau)
- 31 maart 2003: Beleidsneutrale prognoses op Justitieterrein (IRF/Ministerie van Financiën)
- 22 april 2003: Exogenen in WODC-prognosemodellen (IRF/Ministerie van Financiën)
- 23 mei 2003: Vectorevenwichtscorrectie in criminologische tijdreeksmodellen (NvK congres)
- 23 juni 2003: Beleidsneutrale prognoses op Justitieterrein (Werkgroep Kok)
- 10 juli 2003: Beleidsneutrale prognoses op Justitieterrein (Werkgroep Kok+)
- 13 november 2003: Ontwikkelingen in de sanctiecapaciteit (Psychiatrisch-Juridisch Genootschap Oost-Nederland)
- 24 november 2003: Prognosemodel Justitiële keten (Stuurgroep PMJ)

Dr. Erik Leertouwer

Externe optredens

- 28 augustus 2003: How do countries forecast judicial capacity? (European Society of Criminology (Helsinki))

Drs. Ronald Meijer

Lidmaatschappen

- Wetenschappelijke Raad voor de Nationale Drug Monitor

Externe optredens

- 17 november 2003: 'National Drug Monitor: indicators, sources and methods of drug-related crime in the Netherlands'; expert meeting monitoring drug (use-) related crime; EMCDDA Lissabon

Dr. Sjef Siero*Lidmaatschappen*

- Stuurgroep NWO programma ‘Maatschappij en Elektronische Snelweg (MES)’
- Stuurgroep NWO programma ‘Netwerk van Netwerken (NvN)’
- Klankbordgroep Project Simulatiemodel Strafrechtsketen

Externe optredens

- 6 november 2003: Prognosemodel Justitiële Ketten

Mr. Roelof Jan Bokhorst*Externe optredens*

- 30 januari 2003: Lezing over de evaluatie van de wet BOB op een congres over bijzondere opsporingsbevoegdheden (De Reehorst, Ede)
- 12 februari 2003: Lezing voor rechters en Officieren van Justitie over de wet BOB (Rechtbank Den Bosch)
- 23 juni 2003: Lezing over sturing van politieonderzoek door wet- en regelgeving betreffende bijzondere opsporingsbevoegdheden (NVK-congres Amsterdam)

Dr. Edward Kleemans*Lidmaatschappen*

- Redacteur Tijdschrift voor Criminologie
- Referent Tijdschrift voor Veiligheidsstudies
- Redacteur CIROC Nieuwsbrief
- Gastdocent summercourse ‘Organized crime’ (Penn State University/ Universiteit Leiden)
- Gastdocent Nederlandse Politie Academie (NPA)
- Gastdocent Stichting Studiecentrum Rechtspleging (SSR) t.b.v. opleiding ‘Zware, georganiseerde criminaliteit’ voor leden OM en ZM

Externe optredens

- 23 januari 2003: cursusmiddag t.b.v. WODC-introductie cursus over ‘georganiseerde criminaliteit’
- 24 februari 2003: cursusochtend t.b.v. SSR-opleiding ‘Zware, georganiseerde criminaliteit’ (Opleiding rechterlijke macht) (SSR, Zutphen)
- 27 februari 2003: ‘Organized crime in The Netherlands’ op internationaal congres ‘Organized Crime in Europe: Conceptions, Patterns and Policies in the European Union and Beyond’ (Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law (Freiburg)
- 11 maart 2003: Lezing/verzorgen thema-avond over zware, georganiseerde criminaliteit en de bestrijding daarvan t.b.v. de Nederlandse Politie Academie (Apeldoorn)

- 23 mei 2003: Referent workshop 'Ruimtelijke spreiding van criminaliteit' bij congres Nederlandse Vereniging voor Kriminologie (Amsterdam)
- 14 juli 2003: Lezing/verzorgen cursusmiddag 'Crossing borders. Organized crime in the Netherlands' t.b.v. summercourse 'organized crime' Penn State University (Leiden)
- 9 september 2003: Presentatie 'Monitor georganiseerde criminaliteit' t.b.v. stafoverleg Landelijk Parket / Nationale Recherche
- 20 november 2003: Deelname expertmeeting t.b.v. Nationaal Dreigingsbeeld (Rijswijk)

Hans van Netburg

Externe optredens

- 14 januari 2003: Availability and usefulness of electronic resources. (Canberra, World Criminal Justice Librarians Network)

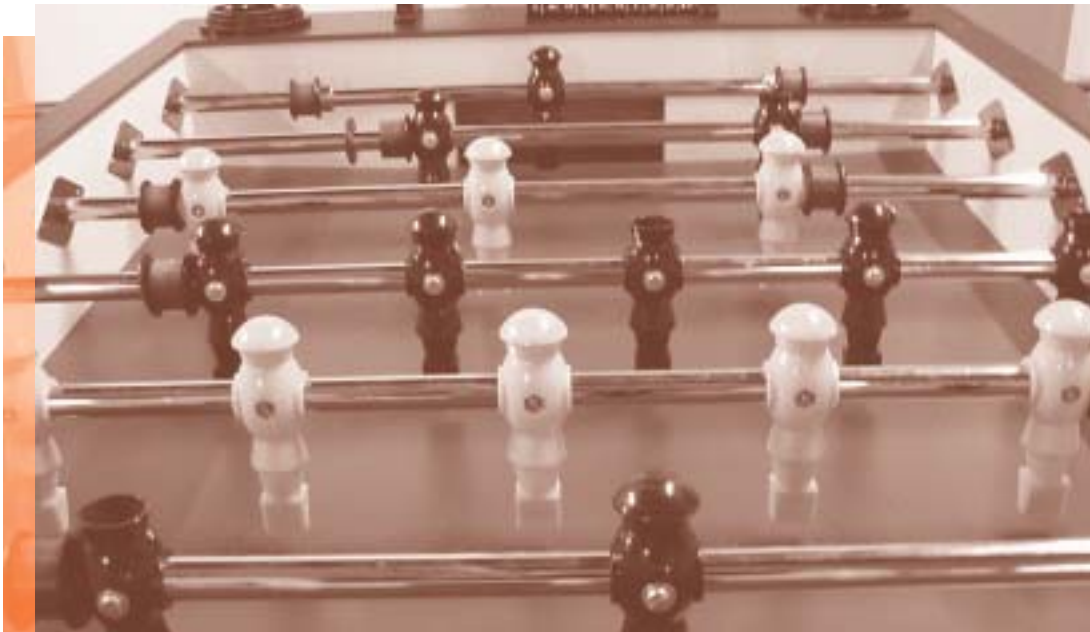
Mw. drs. Marianne Klein-Meijer

Lidmaatschappen

- Bibliotheekcommissie Ministerie van Justitie

Externe optredens

- 15 januari 2003: New topics for research and documentation at the WODC (Canberra, World Criminal Justice Librarians Network)

Bijlage E

Medewerkers (per 1-1-2004)

Directie

Prof. dr. F.L. Leeuw (Frans)	directeur
Mw. drs. R.M. Thole (Renske)	directiesecretaresse (070) 370 6516

Bedrijfsbureau

J.W. Hoogduijn (Jan)	hoofd
Mw. A. Marhe (Aditi)	secretaresse (070) 370 6466
J.L. Krul (John)	controller
L.A. van den Ouden (Leo)	medewerker Personeel
Mw. J. Vruwink-Ilmer (Jacoline)	medewerker Financiën
R.H. de Wit (René)	medewerker Financiën
R. Aidala (Roberto)	medewerker

Onderzoeksafdeling CRSA

Criminaliteitspreventie, Slachtofferzorg, Jeugdbescherming en Sanctietoepassing

Dr. R.V. Bijl (Rob)	hoofd (wnd.)
Mw. A.F. Mahomedradja-Abdoelhafiez Khan (Astrid)	secretaresse (070) 370 7617
A.A.M. Essers (Ad)	datamanager
Dr. M.J.G. Jacobs (Menno)	onderzoeker
Mw. dr. C.H. de Kogel (Katy)	onderzoeker
Mw. dr. L.M. van der Knaap (Leontien)	onderzoeker
Drs. A. M. van der Laan (André)	onderzoeker
Drs. N. Tollenaar (Nikolaj)	junior onderzoeker
Mw. drs. C. Verwers (Carlijn)	junior onderzoeker
Drs. B.S.J. Wartna (Bouke)	onderzoeker

Onderzoeksafdeling RR&R

Regelgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand

Mr. dr. E. Niemeijer (Bert)	hoofd
Mw. A.M. van der Spek (Miranda)	secretaresse (070) 370 70 93
Mw. drs. N.J. Baas (Nike)	onderzoeker
Dr. M.T. Croes (Marnix)	onderzoeker
Mw. mr. N. Dijkhoff (Nicolette)	datamanager
Mw. dr. J.G. van Erp (Judith)	onderzoeker
Drs. R.J.J. Eshuis (Roland)	onderzoeker
Drs. M.D. van Ewijk (Michael)	junior onderzoeker
Mw. M. van Gammeren (Mirjam)	junior onderzoeker
Mw. drs. C.M. Klein Haarhuis (Carolien)	junior onderzoeker
Mw. dr. M.J. ter Voert (Marijke)	senior onderzoeker

Afdeling REHA (Rechtshandhaving)

Dr. J. Rademaker (Jan)	(hoofd)
Mw. A.F. Mahomedradja- Abdoelhafiez Khan (Astrid)	secretaresse (070) 370 7617
Mr. R.J. Bokhorst (Roelof Jan)	onderzoeker
Dr. P. Mascini (Peter)	onderzoeker
Dr. E.R. Kleemans (Edward)	senior onderzoeker
Drs. R.F. Kouwenberg (Ruud)	datamanager
Mw. mr. M. van Nassou (Maïté)	junior onderzoeker
Mw. drs. M. A. Verhoeven (Maïte)	junior onderzoeker

Afdeling Asiel & Migratie (ASMI)

Dr. R.V. Bijl (Rob)	hoofd
Mw. A.M. van der Spek (Miranda)	secretaresse (070) 370 70 93
Mw. mr. E.M.T. Beenackers (Elise)	datamanager
Mw. drs. L.D. Kok (Laura)	junior onderzoeker
Mw. dr. M.H.C. Kromhout (Mariska)	onderzoeker
Mw. dr. I. Kulu-Glasgow (Isik)	onderzoeker
Mw. drs. K. Munk (Karen)	junior onderzoeker
Mw. drs. A.S. van Rijn (Annette)	onderzoeker

Extern Wetenschappelijke Betrekkingen (EWB)

Mw. drs. A.L. Daalder (Annelies)	hoofd
Mw. S.E.J. van Veen (Sonja)	secretaresse (070) 370 70 51
Mw. dr. A.A. Aronowitz (Alexis)	projectbegeleider
Dr. F. Beijaard (Frans)	projectbegeleider
Mw. drs. A. ten Boom (Annemarie)	projectbegeleider
<vacature>	senior projectbegeleider
Drs. W.C.A.M. Dessart (Wil)	projectbegeleider
Mw. X.N. van Diest (Xenia)	projectmedewerker
Mw. mr. W.M. de Jongste (Willemien)	senior projectbegeleider
Drs. M. Kruissink (Maurits)	projectbegeleider
Mw. A.I. Ledda-van der Meché (Angélique)	projectmedewerker
Mw. dr. M. van Ooyen-Houben (Marianne)	projectbegeleider
Mw. mr. Y. Visser (Youetta)	projectbegeleider

Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse (SIBa)

Dr. J.H. Siero (Sjef)	hoofd
Mw. A. Marhé (Aditi)	secretaresse (070) 370 68 46
J.W. Alblas (Wim)	medewerker beleidsinformatie
Mw. drs. M. Blom (Martine)	medewerker beleidsinformatie

Mw. M. Brouwers (Marisca)	medewerker beleids- informatie
P.P.J. Groen (Peter Paul)	medewerker beleids- informatie
Drs. W. van der Heide (Wieger)	senior medewerker
Drs. G.L.A.M. Huijbregts (Ger)	senior medewerker
L.K. de Jonge (Laurens)	medewerker beleids- informatie
Dr. E.C. Leertouwer (Erik)	senior medewerker
Drs. R.F. Meijer (Ronald)	senior medewerker
Mw. dr. D.E.G. Moolenaar (Debora)	senior medewerker
Drs. P.R. Smit (Paul)	senior medewerker

Documentaire Informatievoorziening (DIV)

Mw. drs. M.A.V. Klein-Meijer (Marianne)	hoofd
Mw. A. Eind (Astrid)	secretaresse (070) 370 65 54
A. Arendse (Adriaan)	eindredacteur elektronische media
Mw. drs. A.H. Baars-Schuyt (Adriënne)	coördinator onderzoeks- database
Mw. C.R. Jong (Christel)	documentair informatie- specialist
R.G.H. van Kaam (Ron)	communicatie-adviseur
Mw. K.A. van Leeuwen-Burow (Karla)	documentalist Victimology
Website	
Mw. M.H. Moene (Marianne)	documentair informatie- specialist
Mw. drs. V.C. Morgenstern (Veerle)	documentair informatie- specialist
C.J. van Netburg (Hans)	eindredacteur elektronische media
Mw. drs. M.P.C. Scheepmaker (Marit)	hoofredacteur <i>Justitiële verkenningen</i>
Mw. P.H.T. Secherling (Pauline)	documentair informatie- specialist
H.J.J. Simons (Huub)	coördinator publicaties
Mw. D.J. Snijder-van der Giessen (Dorien)	documentair informatie- specialist
Mr. drs. P.B.A. ter Veer (Peter)	redacteur <i>Justitiële verkenningen</i>

Bijlage F

Organogram

Verklaring afkortingen in het organogram

ASMI = Asiel & Migratie, Drugs, Internationale zaken

CRSA = Criminaliteitspreventie, Slachtofferzorg, Jeugdbescherming en Santietoepassing

RRER = Regelgeving, Rechtspleging & Rechtsbijstand

REHA = Rechtshandhaving

EWB = Extern Wetenschappelijke Betrekkingen

SIBa = Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse

DIV = Documentaire Informatievoorziening

Colofon

Managementteam

Directeur WODC
Prof. dr. F.L. Leeuw
(070) 370 6556
f.leeuw@minjus.nl

Hoofden onderzoeksafdelingen:

Hoofd ASMI
Dr. R.V. Bijl
(070) 370 7768
r.v.bijl@minjus.nl

Hoofd CRSA
<vacature>

Hoofd RR&R
Mr. dr. E. Niemeijer
(070) 370 7556
e.niemeijer@minjus.nl

Hoofd ReHa
Dr. J. Rademaker
(070) 370 6932
j.rademaker@minjus.nl

Hoofd SIBa
Dr. J. H. Siero
(070) 370 7206
j.h.siero@minjus.nl

Hoofd EWB
Mw. drs. A.L. Daalder
(070) 370 7475
a.daalder@minjus.nl

Hoofd DIV
Mw. drs. M.A.V. Klein-Meijer
(070) 370 7491
m.klein@minjus.nl

Hoofd Bedrijfsbureau
J.W. Hoogduijn
(070) 370 6137
j.w.hoogduijn@minjus.nl

Algemeen secretariaat
(070) 370 6561
wodc@minjus.nl

WODC op Internet
<http://www.wodc.nl>

Algemeen e-mailadres
wodc@minjus.nl

Bezoekadres
Koninginnegracht 19, Den Haag

Postadres
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Communicatie en Public Relations
R.G.H. van Kaam
(070) 370 6819
r.van.kaam@minjus.nl

Redactie Justitiële verkenningen
Mw. drs. M.P.C. Scheepmaker
hoofdredacteur
(070) 370 7147
m.scheepmaker@minjus.nl

WODC Informatiedesk (de 'Infodesk')
Statistische en documentaire informatie
(070) 370 6553 (werkdagen van 09.00 – 15.00)
wodc-informatiedesk@minjus.nl

Fotografie
Roberto Aidala
Guido Potters

